БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

№ 216 (6651)
ОКТЯБРИИН 20
ВТОРНИК
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

„Советскэ орон коммунизмда ошоһон замаар урагшаа этигэлтэйгээр дабшажа ябана. Арадай ажахыдахи хүтэлхы хүсэн болоһон социалистическэ индустриин хүсэн түгэс ургалтын база дээрэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр байгуулха зорилгонуудые бодотоор бэелүүлгэ хадаа коммунистическэ байгуулалтын программын шухалын шухала составной хуби мүн. Мүнөөнэй условинуудта энэ зорилго хадаа тон шухала, бүгэдэарадай зорилго болон бидэнэрэй урда табигдаад байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно тараашадай союзые саашадань бэхижүүлгэдэ мүн тэрэшэлэн туһалха байна.“

(„КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолһоо).

Республикын хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөн дэбжүүлхын түлөө

Партиин областной комитедэй VIII пленум һаяхан боложо, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй дүнгүүдые ба республикын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар областной партийна организациин зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ бии байгаа дутуу дунданануудые партиин ЦК-гэй Пленум эрид шууд элирхэйлһэн байна. Эдэ дутагдалнууд манай республикын колхозуудта, МТС-үүдтэ болон совхозуудта сүм хамаадана гэжэ КПСС-эй обкомой пленум тодорхойлбо. Нэн түрүүн, республикын хүдөө ажахын гол һалбари болохо малажал хүгжөөлгэдэ нилээд ехэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Ниитын малай тоо толгойе олошоруулха, тэрээнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ гүрэнэй түсэб жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй. Республикын олонхи колхозууд малаа түсэд хүрэхэ, һайн шанартай тэжээлээр хангажа үшөөл шаданагүй, малайнгаа хойноһоо харууһа муугаар эмхидхэнэ. Нэгэ зарим колхозууд малай дулаан, һаруул байрануудаар дутамаг байдаг.

Эдэ бүгэдын эсэстэ ниитын малажал туйлай ехэ хохидолдо ороно. Жэл бүхэндэ олон толгой малнууд туража гарзална. Малай ашаг шэмэ үгэлгэнь доошолно. Гадна, нилээд олон эхэ малнууд һубайрна. Республикын колхозууд ашаг шэмэтэ мал үсхэбэрилгэдэ анхаралаа багаар хандуулна. Энээние юун гэршэлнэб гэхэдэ, байгша оной октябриин 1-нэй мэдээгээр республикын колхозуудай бүхы эбэртэ малай тоо толгойн миил 28,5 процентнь үнеэд байба. Колхозууд ехэ олзо доход үгэдэг хонин ажалые хангалтагүйгөөр хүгжөөнэ. Хонидой үүлтэрые һайжаруулха талаар бодотой юумэ хэгдэнэгүй, тиимэһээ нооһон багаар хайшалагдана. Жэшээлхэдэ, 1953 ондо дунда зэргээр, нэгэ эхэ хониһоо оройдоо 1,7 килограмм нооһон хайшалагдаһан байна. Племенной үүлтэрэй малнууд, илангаяа үнеэд, эхэ хонид ба тахайнууд үсөөнөөр үсхэбэрилэгдэнэ.

Малажал хүгжөөлгэдэхи дутагдалнуудые элирхэйлхэтэеэ хамта обкомой пленум болбол манай республикын колхозууд ба совхозуудта хартаабха болон овощь тон багаар үйлэдбэрилэгдэнэ гэжэ тэмдэглэбэ. Олонхи колхозууд хартаабха ба овощь тарилгаар гүрэнэй даалгабарине дүүргэдэггүй, эдэ культурануудай ургасада ямаршье тэжээл оруулдаггүй шахууһаа гадна, зунай сагта харууһалга эмхидхэдэггүй заншалтай. Хартаабха ба овощь тариха, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ болон тус культурануудай ургасые хуряаха хүдэлмэринүүд огто механизировалэгдээгүй гэхэдэ болохо байна. Овощной культурануудай тарилгые амжалтатайгаар эрхилхэдэ зайлашагүй шухала болохо парниково-тепличнэ ажахы республикын колхозуудта мүнөө болотор үгы шахуу байһаар. Ороһото культурануудай ургаса мүн лэ багаар хуряагдана. Хүдөө ажахын культурануудые тарилга дээрэ агротехническэ түрүү арга методууд: ороһото культурануудые хэрээһэлүүлэн тарилга, хартаабха, овощь ба тэжээлэй культурануудые квадратно-гнездовой аргаар тарилга тон удаанаар, мууса нэбтэрүүлэгдэнэ.

Малажалай ашаг шэмэ үгэлгын ба хүдөө ажахын культурануудай ургасын бага байһан дээрэһээ республикын олонхи колхозууд мүнгэн ба натуральна олзо доход багаар оруулжа, колхозниигуудайнгаа ажалай үдэрнүүдтэ малажалай продуктнуудые, таряа, хартаабха, овощь, мүнгэ гэхэ мэтые тон багаар хубаана. Энэ ушар колхозниигуудай материальна урма хэшээлые дээшэлүүлхэ зорилго шиидхэлгэдэ һаад хэнэ. Тэрээнһээ гадна, зарим аймагуудай партийна ба советскэ органууд колхозниигуудай өөһэдэйнь хубиин ажахыда хүдөө ажахын артелиин Уставаар хараалагдаһан хэмжээгээр мал үсхэхэ асуудалда анхаралаа хандуулнагүй. Энээнэй эсэстэ хэдэн олон колхозно үрхэтэд ямаршье түрэлэй малгүйгөөр, бусад шадарай газаргүйгөөр ажаһууна. Эдэ баримтанууд колхозниигуудай ниитын ба хубиин интересүүдые зүбөөр тааралдуулан сахиха тэһэн хүдөө ажахын артелиин үндэһэн принциптэ тааралданагүй.

Хүдөө ажахын шухала һалбаринуудай гээгдэнги байдалда байһан шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, манай республикын машинно-тракторна станцинууд өөһэдынгөө үүргые хүсэд бэелүүлжэ шаданагүй, харьяата колхозуудайнгаа ажахые хүгжөөлгэдэ һулаар нүлөөлнэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хэдэн олон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд мэдэлдээ байһан баян техникые һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шаданагүй, гүрэнэй үгэһэн материалнуудые, мүнгэн зөөриие хайша хэрэгээр таргашална. МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлын түлөө хүсэд оролдоногүй, малажалдахи ба тэжээл бэлэдхэлдэхи, мүн пропашной культурануудые элдүүрилгэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, колхозуудта ажалай эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэ һаналаа багаар табина. Колхозууд ба МТС-үүдэй хоорондо баталагдаһан договорнуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһые хинан шалганагүй.

Хүдөө ажахые амжалтатайгаар эрхилхын тулада бүхы колхозуудта ба МТС-үүдтэ ажалаа һайнаар мэдэдэг, бэлэдхэлтэй, эдэбхитэй кадрнууд хүдэлмэрилхэ зэргэтэй. Гэбэшье, кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ мүнөө хүрэтэр ёһотой анхарал хандуулагдадаггүй байгаа. Республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, олонхи аймагуудай партийна комитедүүд болон Соведүүдэй гүйсэдкомууд кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха талаар алдуу дутуунуудые гаргадаг байна. МТС-үүдэй директорнүүдээр, колхозуудай түрүүлэгшэнүүдээр, партийна организацинуудай секретарьнуудаар болон бригадирнуудаар, фермэнүүдые даагшадаар зохихо бэлэдхэлгүй, ажалай практикагүй гү, али урдань муугаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн хүнүүд заримдаа эльгээгдэдэг байгаа. Мүн тэрэшэлэн нилээд олон агрономууд, зоотехнигүүд болон хүдөө ажахын бусад мэргэжэлтэд колхозно үйлэдбэриин бодото эмхидхэгшэд боложо шадаагүй, харин элдэб эмхи зургаануудай конторонуудта сагаа үнгэргэжэ, агрономическа ба зоотехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэ бодотоор хабаадалсадаггүй байха юм.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые зүбөөр хүгжөөхын, мүнөө үеын советскэ наукын туйлалтануудые ба практикын түрүү дүй дүршэлые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын тула хүдөө ажахын пропагандые бүхы хэмжээгээр һайжаруулха шухала. Зүгөөр тус хүдэлмэри мүнөө хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Манай республика дотор малажал эрхилхэ, хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса ургуулха гэхэ мэтээр һайн үрэ дүнгүүдые туйлаһан колхозууд, бригаданууд, фермэнүүд, мүн тус тус колхозниигууд, механизаторнууд нилээд олон байха юм. Теэд тэдэнэрэй дүй дүршэл хүсэд дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Колхозно тараашадай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхын тула ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ гээшэ партийна организацинуудай шухалын шухала зорилго болоод байна. Партиин Центральна Комитедэй Пленумэй һүүлээр хүдөөдэхи партийна организацинууд энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулһан байна, гэбэшье, республикын хэдэн аймагуудта ойлгууламжын хүдэлмэри үшөөл һулаар ябуулагдана. Заиграйн, Закаменай, Хориин, Кабанскын аймагуудай зарим колхозуудай партийна организацинууд агитколлективүүдээ муугаар хүтэлбэрилнэ, колхозниигуудай, механизаторнуудай дунда элидхэл, лекцинүүдые уншалга эмхидхэнэгүй.

Партиин областной комитедэй пленум хадаа республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэхи дутагдалнуудые элирхэйлээд, саашадаа тэдэниие эрид түргэнөөр усадхаха зорилгоор бодото хэмжээ-ябуулганнуудые хараалба. Малажалай талаар ямар зорилгонууд табигданаб гэхэдэ, түбхын түрүүн, малай тоо толгойе олошоруулха, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ гүрэнэй даалгабари колхоз бүхэнөөр заатагүй дүүргэгдэхэ ёһотой. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тула малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, малай үүлтэр һайжаруулха, тэрэниие һайн, дулаан байрануудаар хангаха шухала. Мүнөө үбэлэй саг ойротожо, малажалда тон харюусалгатай үе болохонь. Малай үбэлжэлгые энэ жэлдэ эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ гээшэ партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие дүүргэхэ зам дээрэхи түрүүшын алхам болохо байна. Тиимэһээ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй дутуу дунданануудые усадхаха хэмжээнүүдые энэ дары абаха зорилготой. Малай фермэнүүдтэ болон гүүртэнүүдтэ хүдэлмэрилхын тула дүй дүршэл ехэтэй колхозниигуудые, илангаяа коммунистнуудые ба комсомолецуудые олоор эльгээхэ хэрэгтэй. Малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозниигуудта ажаһуудалай зохид һайн услови байгуулха, тэдэниие дулаан хубсаһаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүсэд хангаха гэһэн эрилтэ табигдана.

Хүн зондо шухала хэрэгтэй хартаабха ба овощь үйлэдбэрилгые эрид ехэ болгохо талаар партиин обкомой пленум бодото хэмжээнүүдые хараалаа. Эдэ культурануудай ургасые дээшэлүүлхын тулада агротехническэ түрүү арга методуудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Хартаабха ба овощь ехэнхидээ шииг нойтоор элбэг байдаг нуга газарнуудаар, гол горхоной эрьеэр таригдаха зэргэтэй. Тус культурануудые тарилгада квадратно-гнездовой арга метод нэбтэрүүлхэ шухала, энэ хадаа механизированнэ элдүүрилгэ хэхэ ябадалые хангаха байна, гадна, хартаабха ба овощь тариха талмайнуудта нютагай болон минеральна тэжээл ехээр оруулагдаха ёһотой. Хартаабха ба овощь тарилга хадаа илангаяа городууд шадарай аймагуудта, колхозуудта ехээр хэгдэхэ ёһотой гэжэ обкомой пленум заагаа. Эртын овощь үйлэдбэрилгэдэ парниково-тепличнэ ажахы шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг байна, тиимэһээ колхозуудта тус ажахые һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэй. Энээниие бэелүүлгэдэ промышленна предприятинууд колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

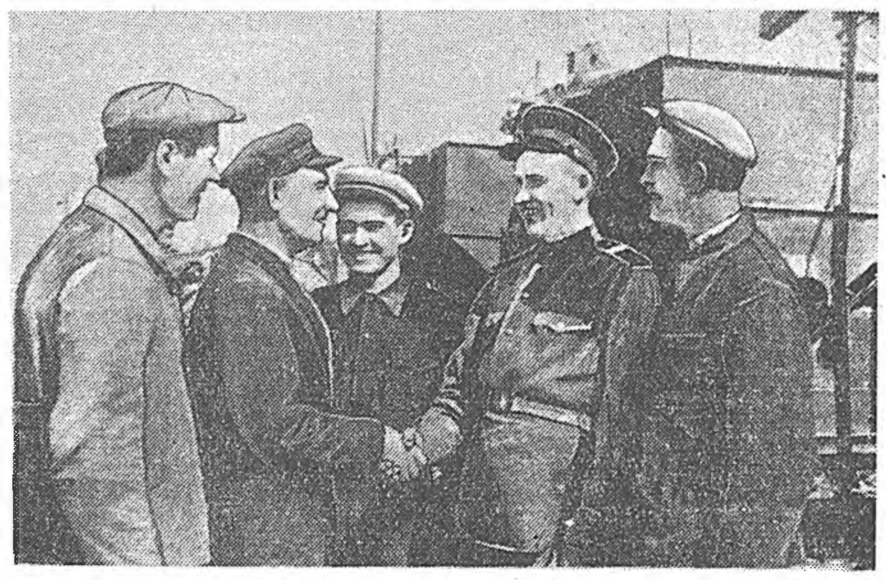
Ороһото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ талаар мүн нилээд ехэ зорилгонууд табигдана. Манай республикын колхозууд хара таряа, шэниисэ гэхэ мэтэ культурануудай элбэг баян ургаса ургуулха бүхы арга боломжонуудтай юм. Зүгөөр эдэ культурануудые һайнаар элдүүрилэгдэһэн талмайнуудта, агротехническэ болзорнуудта тариха хэрэгтэй. Мүнөө таряа хуряалга дүүрээд, колхозуудта үрһэ хаалга ябажа байна. Ерэхэ жэлдэ ороһото культурануудай элбэг баян ургаса хуряаха үндэһэ һуури мүнөөнһөө табижа эхилхэ хэрэгтэй. Нэн түрүүн, һайн шанартай үрһэ хааха, үбэлэй үедэ полинууд дээрэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ шухала.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые хүгжөөлгэдэ МТС-үүд шиидхэхы үүргэ дүүргэдэг, тиимэһээ тэдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриие эрид һайжаруулха уялгатай. Парти ба правительство һүүлэй үедэ МТС-үүдтэ сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлжэ байна, тэрэниие зүбөөр хэрэглэн, колхозуудай ажахые хүгжөөлгэдэ бодото нүлөөгөө үзүүлхэ гээшэ МТС-үүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хойшолуулагдашагүй зорилго болоно.

Хүдөөдэхи партийна организацинууд парти ба правительствын шиидхэбэринүүдые колхозниигуудта болон хүдөөгэй механизаторнуудта гүнзэгыгөөр ойлгуулжа үгэхэ, тиин тэдэнэй политическэ ба үйлэдбэриин эдэбхиие дээшэлүүлхэ зэргэтэй. Энээнгүйгөөр хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхэнь бэрхэтэй гэжэ партийна организаци бүхэн ойлгохо ёһотой. Партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар манда бага бэшэ дүй дүршэл, элдэб формо, методууд бии. Зүгөөр тэдэниие зүбөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Партиин айкомууд колхозуудай ба МТС-үүдэй партийна эхин организацинуудые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, тэдэнэй үүргые дээшэлүүлхэ зорилгоор шухала хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй.

Партиин областной комитедэй пленумэй шиидхэбэрээр хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые эршэмтэйгээр бэелүүлхын түлөө, республикынгаа хүдөө ажахые амжалтатайгаар хүгжөөхын түлөө партийна организаци бүхэн шэн габьяатайгаар тэмсэхэ зорилготой.

Казахска ССР. Советскэ Армиһаа табигдажа ерэһэн сэрэгшэ М. Бреснев трактористын мэргэжэлтэй юм. Джамбулска МТС-тэ тэрэнэй хүдэлмэрилхэеэ ерэхэдэнь, МТС-эй директор Социалистическэ Ажалай Герой С. Золотарев ба механизаторнуудай эбтэй бүхы коллектив тэрэниие баяртайгаар угтан абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: МТС-эй директор С. Золотарев (зүүн гарһаа хоёрдохи). М. Бресневтэй танилсажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

Түрэл орон доторнай

Түмэрзамшад һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсанхай

Октябриин 16-да Московско-Рязанска магистралиин Москва-Сортировочная деподо машинист Костюченкын бригада ээлжээтэ рейсһээ бусаба. Столицада тэрэнэй жолоодожо ерэһэн поезд нормоһоо 940 тонно ехэ ашаа тээгээ. Бригада локомотивай техническэ скоростиие часай 4,5 километрээр үлүүлбэ. Хэдэн минута хожомынь залуу машинист Назаровай бригада Москвада Рыбное гэжэ станциһаа поезд жолоодон асарба. Тэрэ хадаа шэгнүүрэй нормоһоо 1400 тонноор үлүүлбэ.

Октябриин урда тээхи вахтын үдэрнүүдтэ столицын депогой поездно бүхы бригаданууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Октябриин 15 үдэрэй турша соо локомотивуудай техническэ скоростиин нормо часай хоёр километрээр, паровозуудай сүүдхын дунда зэргын хэмжээнэй ябасын даалгабари 42 километрээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Хахад һарын турша соо паровозниигууд хүндэ ашаатай 280 маршрут хэбэ, мүн түсэбһөө гадуур 39 мянган тонно ашаа шэрэһэн байна. (ТАСС).

Түсэбһөө гадуур металл гаргана

Баруун Уралай металлургнууд һайндэрэй урда тээхи вахтада жагсаад, эрхимээр хүдэлмэрилжэ байна.

Чусовско заводой үнинэй мартеновскэ цехын булад хайлуулагшад һарын эхинһээ хойшо 1300 тонно металл даалгабариһаа гадуур хайлуулба.

Доменщигууд жэгдэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Һайндэрэйнгөө урда тээхи уялгануудые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа доменно цехын коллектив мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Агууехэ Октябриин 36-дахи жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө Лысьвенскэ металлургическа заводой булад хайлуулагшад мүрысэнэ. Дүрбэдэхи Мартеновскэ цехын булад хайлуулагшад нүхэд Панкратов, Мозжерин гэгшэд металл хайлуулан үгэхэ сагаа час хахад, хоёр часаар хорооно. № 3 пеэшэнэй булад хайлуулагшад Чернышев, Бражников, Гарипов гэгшэд имагтал түргэдхэгдэһэн аргаар булад хайлуулна. Энэ һара соо тэдэнэр хэдэн зуугаад тонно булад түсэбһөө гадуур хайлуулба.

(ТАСС).

Армиһаа табигдаһан хүнүүд механизаторнууд болохонь

ТЕРНОПОЛЬ, октябриин 15. (ТАСС). Хүдөө ажахые механизацилгын училищида эльгээхэ гэһэн 30 тухай мэдүүлгэ хэдэн үдэрэй турша дотор Борщевско районой Мушкатовска МТС-тэ оробо. Мэдүүлгэ баригшадай дунда армиһаа табигдажа ерэһэн нүхэд Г. Жикулин, В. Чучак, В. Бессараб, Г. Качан, Ф. Бегния гэгшэд бии.

МТС-эй дирекциин шиидхэбэреэр сэрэгэй албанһаа табигдаһан эдэ хүнүүд хүдөө ажахые механизацилгын Бучачска училищида һурахаа эльгээгдээ. Тэдэнэрэй зариманиинь комбайнернууд, нүгөөдүүлынь трактористнууд болохо юм.

Сэрэгэй албанһаа табигдаһан хэдэн олон хүнүүд областиин районуудта һуралсалаа эхилбэ.

Гурбан колхоз бүхэнэй нэгэниинь миллионер болобо

ПЕТРОПАВЛОВСК - КАМЧАТСКИЙ, октябриин 15. (ТАСС). Камчаткын загаһа баридаг артельнүүд хэдэн арбаад мянган пүүд кета ба горбуша түсэбһөө гадуур гүрэндөө тушаагаа. Бариһан загаһанайнгаа түлөө колхозууд 30 миллион гаран түхэриг абаһан байна.

XVIII партсъездын нэрэмжэтэ артелиин загаһашад лосось агнан барилгын үедэ һайнаар ажаллаба. Загаһа барилгын шэнэ зэр зэмсэгээр хангагдаһан тула, тэдэнэр 90 мянган пүүд загаһа жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур бариба. Загаһа барилгаһаа энэ колхоз 2 миллион түхэриг олзо олобо.

«Красный труженик», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Турвинэ», «Ударник», «Пионер запада», Калининай нэрэмжэтэ ба загаһа баридаг бусад колхозууд олон миллион түхэригэй олзо доход абаа. Мүнөө үедэ Камчаткын гурбан колхоз бүхэнэй нэгэниинь миллионер болонхой.

Польско литературада зорюулагдаһан вечер

Москвада октябриин 14-дэ литераторнуудай центральна байшан соо польско литературада зорюулагдаһан вечер болобо. Уранзохёолшо Анна Караваева вечер нээбэ.

Польско уранзохёолшо, Польско Арадай Республикын гүрэнэй шангай лауреат Юлиан Стрыйковский «Мүнөө үеын польско литература эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ» гэһэн эхилэлгын үгэ хэлэбэ.

Польско уранзохёолшо Мария Домбровская ба Польско Арадай Республикын гүрэнэй шангай лауреат Анна Ковальская гэгшэд Советскэ Союз дотор байхадаа хараһан үзэһэн юумэн тухайгаа хэлэбэ. ПНР-эй гүрэнэй шангай лауреат Якуб Ротбаум польско театрын амжалтанууд тухай суглаарагшадта хөөрэбэ. Польско поэт Виктор Ворошильский «Московско шүлэгүүд» гэһэн циклһээ өөрынгөө шүлэг уншаба.

Советскэ поэдүүд ба оршуулагшад польско уранзохёолшодой зохёолнуудай оршуулга ба Польша тухай өөһэдынгөө шүлэгүүдые уншаба.

Вечерэй түгэсхэлдэнь искусствын мэргэжэлтэдэй концерт болоо.

Польско Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол В. Левиковский, мүн Москвадахи польско посольствын харюусалгата сотруднигууд вечер дээрэ байлсаба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй Габьяата врачын хүндэтэ нэрээргэ олгохо тухай

Арадай элүүрые хамгаалха талаар элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө

РСФСР-эй ГАБЬЯАТА ВРАЧЫН

хүндэтэ нэрээргэ олгохо:

1. **Баева** Анастасия Ильиничнада — Бурят-Монголой АССР-эй Улан-Удэ городой Городской районой нарайлалгын байшангай врач.
2. **Долгов** Георгий Федоровичто — Хабаровска хизаарай Лазогой нэрэмжэтэ районой Переяславска больницын главна врач.
3. **Дудин** Владимир Михайловичта — Бурят-Монголой АССР-эй республиканска больницын главна врачын орлогшо.
4. **Мосеев** Георгий Николаевичта — Ивановска областиин Кинешемскэ городской № 1 больницын таһагые даагша врач.
5. **Петелина** Зинаида Лукиничнада — элүүрые хамгаалгын Новосибирскэ городской таһагай главна акушер-гинеколог.
6. **Славная** Александра Павловнада — Новосибирск городой ухибүүдэй № 1 байшангай главна врач.
7. **Суликовская** Любовь Степановнада — Хабаровска городской № 10 больницын врач.
8. **Чикунова** Евдокия Семеновнада — Новосибирск городой ухибүүдэй № 17 больницын врач.
9. **Шопхоев** Константин Дмитриевичтэ — Бурят-Монголой АССР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын главна терапевт.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1953 оной октябриин 15.

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Профсоюзуудай гэшүүдэй һара бүриин түлэбэри тухай

ВЦСПС-эй президиум профсоюзуудай гэшүүдэй һара бүриин тэшүүнэй түлэбэри тухай тогтоолые баталан абаба. Хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай материальна ажана байдалай һайжаралга, советскэ түхэригэй курсын ургалта ба профсоюзуудай финансова байдалай бэхижэлгэ болбол профсоюзна гэшүүнэй түлэбэриин хэмжээе доошолуулха арга боломжо олтобо гэжэ тэрээн соонь заагдана. Энээниие үндэһэ болгон, ВЦСПС-эй президиум хадаа профсоюзуудай гэшүүдэй һара бүриин түлэбэриие 1953 оной ноябриин 1-һээ эхилэн иимэ хэмжээтэйгээр түлэхөөр тогтоогоо гэбэл: 500 түхэриг хүрэтэр һарын салинтай (стипендитэй) гэшүүд салингайнгаа тэбхэр 100 түхэриг бүриһөө 50 мүнгэ түлэхэ; 501 түхэригһөө 600 түхэриг хүрэтэр—4 түхэриг; 601 түхэригһөө 700 түхэриг хүрэтэр—5 түхэриг; 700 түхэригһөө дээшэ—нэгэ процент.

Профсоюзуудай бүхы гэшүүдые гэшүүнэй түлэбэриин шэнэ хэмжээнүүдтэй богонихон болзор соо танилсуулхыень фабрично-заводской болон нютагай комитедүүдтэ дурадхагдаа.

Профсоюзуудай гэшүүдэй ургажа байгаа эдэбхи ба үүсхэлые үргэнөөр хэрэглэн, профсоюзна мүнгэн зөөриие бүри гамтайгаар гаргашалха, захиргаанай — ажахын гаргашануудые ба профсоюзна органуудай штадуудые хороохо ябадал туйлахые профсоюзна органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхагдана. Профсоюзна организацинууд болбол культурно-ниитын хүдэлмэри ябуулгада, физическэ культура ба спортые хүгжөөлгэдэ, профсоюзай гэшүүдтэ туһаламжа үзүүлгэдэ мүнгэн зөөри бүри саашадаашье ехээр һомолхо ёһотой.

ВЦСПС-эй президиум болбол ниитэ-хүмүүжүүлгын ба ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха, мүн профсоюзда хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бүгэдөөрөө оролго туйлаха гэжэ профсоюзна организацинуудые уялгалба.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гэй СЕНТЯБРЬСКА ПЛЕНУМЭЙ ДҮНГҮҮД БА РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ТАЛААР ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИИН ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ

Партиин обкомой пленум дээрэ КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр А. У. ХАХАЛОВАЙ хэһэн элидхэлһээ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа СССР-эй хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөхэ дэлгэрэнгы программа мүн гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Энэ программые амжалтатайгаар бэелүүлгэ хадаа манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехэ болгохо, эгээл ойрын 2—3 жэл соо эдеэ хоолой зүйлнүүдые хүн зоной хэрэглэдэг улам ургажа байгаа эрилтэ хүсэд хангаха, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие түүхэй эдээр хангаха арга олгохо байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум партиинмнай, оронойнмнай ажабайдалда угаа ехэ событи болоо. Пленумэй тогтоол манай партиие, бүхы советскэ хүнүүдые урмашуулан зоригжуулаа, эдэнэй дунда политическэ болон ажалай шэнэ дэбжэлтэ үүсхээ.

Манай оронай социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ түйлагдаһан амжалтанууд тухай хэлэхэ зуураа хүдөө ажахын талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй элирүүлһэн дутагдалнууд манай республикада сэхэ хабаатай юм гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Парти, Правительствын үзүүлдэг тон ехэ туһаламжын ба анхарал оролдолгын ашаар советскэ засагай жэлнүүдтэ эсэгэ оронай эрхим һайн техникээр зэбсэглэгдэһэн социалистическэ томо ажахы республика соомнай байгуулагдаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ. Түрүү колхозууд, МТС-үүд хүсэ ехэтэ техникые, агробиологическа наукын түйлалтануудые шадамараар хэрэглэжэ, хүдөө ажахын культурануудай баян ургаса абана, малайнгаа тоо толгойе олошоруулна, ашаг шэмыень дээшэлүүлнэ.

Гэбэшье, республикын хүдөө ажахые бүхы дээрэнь абажа харахада задагай байдалда байһаар.

Малажалай талаар тон хойшолуулагдашагүй шухала зорилгонууд партиин үмэнэ табигдаад байна, ушарынь малажалай гээгдэлгэнь ехээр унжагайрһан ба эрид шууд хэмжээ абаагүй һаа байдалыень һайжаруулжа шадагдахагүй байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум онсолон тэмдэглээ.

Энэ хадаа областной партийна организациин, республикын советскэ болон хүдөө ажахын органуудай үмэнэ онсо харюусалгатай зорилго табина. Ушарынь, малажал хадаа республикын хүдөө ажахын гол шухала һалбари юм, тэдэ, манай хүдэлмэриин эгээл гээгдэнги, эгээл задагай участок мүн.

Республика дотор һүүлэй жэлнүүдтэ ниитын малай, мүн бүхыдөө адуу малай тоо толгой зарим тэдыгээр олошороо. 1945 оной июльһээ 1953 оной июль хүрэтэрхи үе соо республикын колхозуудтахи ба колхознигуудай хубиин хэрэглэлэй эбэртэ бодо мал—67,2 мянган толгойгоор, хони, ямаад, хахад миллион шахуу толгойгоор, гахайн—61,2 мянган толгойгоор олошороо.

Олон түрүү колхозууд малайнгаа ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлээ. Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Калининай нэрэмжэтэ, «1-е Мая» ба XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ, Маленковой нэрэмжэтэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича», Заиграйн аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ, Тарбагатайн аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудта 1952 ондо үнеэн бүхэнһөө дунда жэшээгээр 1000-һаа 1600 литр хүрэтэр һү һаагдаһан байна. Энэ жэлэй 9 һара соо эдэ колхозууд үнгэрһэн жэлэйнгээ зэргын һү һаагаа. Ехэ һү һаадаг колхозууд энэ жэлдэ олон болоо. Үнгэрһэн 9 һара соо хэдэн арбаад һаалишад даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 2000 литр ба үшөө дээшэшье һү һаагаа.

Зарим колхозуудта хонинной тоо толгой олошоржо, ноһо бүри ехээр абгадаг боложо байна. Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо 1952 ондо нэгэ хониноо дунда жэшээгээр 3,6 килограмм ноһо абтаһан, харин ноһотой хонинһоо дунда жэшээгээр 4,5 килограмм, нарибтар ноһотой хонинһоо 4 килограмм ноһо хайшалагдаһан байна.

Гэбэшье, колхозуудтахи ниитын малажал хүгжөөлгэдэ ехэхэн дутагдалтай ба гээгдэлтэй байһанаа тэмдэглэхэ ёһотойбди.

Малажал хүгжөөхэ талаар Бурят-Монголдо ехэнүүд дутагдалнуудай бии байһые элидхэлшэ харуулна. 1941 онһоо 1953 он хүрэтэрхи үе соо СССР дотор бүхыдөө малай тоо толгойн олошороод байхадань, манай республика дотор энэ үе соо эбэртэ бодо мал, гахай, морид угаа ехээр хороо. Тиихэдэ үнеэд 1941 оной эхинэйхидэ, 1928 оной эхинэйхидэ орходоо үсөөрөөд байгаа. Хони, ямаанай талаар лэ 1928 оной хэмжээнһээ нэгэ багаар үлүүлэгдэһэн байна.

Республика дотор малажалай хэр зэргээр хүгжөөгдэжэ байһые элирүүлэн харуулха зуураа, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заабаринуудһаа үндэһэлэн гараһан зорилгонууд тухай элидхэлшэ хэлэнэ.

Нэн түрүүндэ малажалай продуктнуудаар колхозуудай уялгата газарайнь гектараар тодорхойлхо гуримые ехээр эбдэдэг ушарнуудта эсэс табиха хэрэгтэй. Ушарынь малажал хүгжөөлгэдэ анхаралаа табидаггүй колхозуудайхида орходоо малажал хүгжөөлгөөр һайн показательнуудые түйлаһан колхозуудта гүрэндэ уялгата ёһоор тушааха даабари нилээд ехэ хэмжээтэйгээр тогтоогдодог байгаа. Энэ хадаа малажалай байдалые эрид һайжаруулхын түлөө колхозуудай оролдодог урма хэшээлые бууруулдаг байгаа.

Мал һүрэгөө, нэн түрүүндэ эбэртэ бодо малаа нэмээн олошоруулха асуудалда бии байһан дутагдалнууд тухай элидхэлшэ тогтожо хэлээ. Жэшээлхэдэ, үнеэнэй тоо толгойе олошоруулха тушаа зохихо анхарал табигдадаггүй байһаа дээрэһээ мал һүрэгэй структура ехээр эбдэгдэһэн байна. 1941 оной эхиндэ колхозуудай эбэртэ томо малай тоо соо үнеэдэй тоо 31,6 процент байһан аад, 1953 оной эхеэр 27,3 процент болоһон байна. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой ёһоор 40 процент болохо ёһотой байгаа. Энэ оной октябрийн 1-нэй мэдээн юу харуулнаб гэхэдэ, 9 һара соо үнеэд оройдоол 1,2 процентээр олошороо.

Хүдөө ажахын малнуудай олошороо һубайрдаг ябадал мүнөө үедэ малай тоо толгойе олошоруулха, малажалай продуктнуудые, нэн түрүүндэ, һү үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ һаад болоно. Малай һубайралгые усадхаха тухай бидэнэр оло дахин хэлсэдэгбди, үсөөн бэшэ тогтоолнууд абтанхай. Зүгөөр энэ хэрэгтээ бодото үрэ дүнгүүдые түйлаагүйбди.

Республикын колхозуудта тон олооро малай үхэдэг ябадалай гаргагдадаг ушар малай тоо толгой олошоруулгада ехэ һаад хэнэ. Мал һүрэгые үсхэбэрилэн олошоруулга хадаа малай тоо толгойе олон болгохо, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэ болгохо гол шухала асуудал мүн. Энэ хэрэгтэхи дутагдалнуудые эрид шууд усадхаха гээшэ партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, республикын колхозуудай болон МТС-үүдэй түрүү зэргын зорилго болоно.

Партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органууд хоёр ба дээдэ захань хоёр жэл хахадай туршада эбэртэ томо малай тоо соо үнеэдэй тоо адагынь 40 процент хүрэтэр, тэрэнэй тоодо Кабанскын, Байкало-Кударын, Прибайкальска Заиграйн, Тарбагатайн ба Иволгын аймагуудта 50 процент хүрэтэр ба өнөөнһөө олошоруулха уялгатай ба олошоруулжа шадахашье байна. Олохон колхозууд 1954 оной октябриин 1 болотор үнеэдэйнгээ тоо толгойе 40 процент ба энээнһээшье үлүүтэй процент хүрэтэр олошоруулха бүхы арга боломжонуудтай байна. Хонидой ниитэ тоо соо ехэ хонидой тоо толгой 1954 оной октябриин 1 болотор 50 процент хүрэтэрөө олошоруулагдаха ёһотой.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэг республика дотор хангалтагүй байһан тухай жэшээнүүдые элидхэлшэ харуулна.

1952 ондо республика дотор һаамхай үнеэн бүхэнһөө 485 литр һү һаагдаһан байна. Энэ жэлдэ үнеэнэй ашаг шэмэнь багаар дээшэлээ.

Хонидһоо тон бага ноһо хайшалагдажа абгадаг зангаараа. Һүүлэй 2 жэл соо нэгэ хонинһоо 1,7 килограммһаа ехэ ноһон хайшалагданагүй.

Ушар иимэһээ олон колхозууд малажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха уялгата түсэбүүдээ дүүргэжэ шадаагүй, мүн тэрэшэлэн үлүү гараһан продуктнуудаа колхозой рынокдо худалдаха ба колхознигуудта ажалта үдэрнүүдтэнь эдэ продуктнуудаа хубааха аргагүй болоһон байна.

Республика дотороо 1954 ондо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1000 литрһээ бага бэшэ һү һааха зорилго табигдана. Энэ хадаа һүнэй товарностиие 550—580 мянган центнер хүрэтэр дээшэлүүлхэ арга боломжо олгохо байна. Ноһо хайшалалгые дунда жэшээгээр 2,3—2,5 килограмм хүргэхэ шухала. Энэ хадаа 1954 ондо гүрэндөө ноһо тушаалгые 40—45 процент хүрэтэр ехэ болгохо арга боломжо олгохо байна.

Малажалай ашаг шэмые иимээр дээшэлүүлхын тулада малажалые хахаднүүдэл аргаар эрхилдэг ябадалай бүхы үлэгдэлнүүдые, малаа бэлшээжэ үбэлжүүлхэдэ найдадаг ябадалые эрид шууд усадхаха, племенной хэрэгые һайжаруулха, наукын болон түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые үйлэдбэридэ оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ шухала.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулха гээшэ ниитын малажал саашадань хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ тон шухала услови мүн. Зүгөөр республика дотор энэ талаар ехэ дутагдалнууд бии.

Сабшалангаа эрид һайжаруулха ябадал түйлаха, тиин ойрын хоёр жэлэй турша соо үбһэнэй ургасые гектар бүхэнэй 12—13 центнер хүрэтэр дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Шугы бургааһануудһаа сэбэрлэжэ, намаг газарые хатаажа, 1954—1955 онуудай туршада 12 мянган гектарһаа бага бэшэ сабшалангай газар бии болгохо, уһалагдадаг сабшалангай талмайе 100—150 мянган гектар хүрэтэр ехэ болгохо шухала. Мүн тэрэшэлэн тэжээлэй, силосно культурануудай, малдаа эдюулхэ корнеплодуудай болон хартаабхын тарилгые тон ехэ болгохо ёһотойбди. 1954 ондо силосно культурануудай талмайе 10 мянган га болгохо, үнеэн бүхэндэ 5 тоннoһоо бага бэшэ хүрэтэр силос дараха. 1954 ондо зелёнкын тарилгые 80 мянган гектар ба 1955 ондо 100 мянган гектараар үргэдхэхэ.

Малаа һайн байраар хангаха гээшэ шэрүүн шанга сагай уларилтай Сибирьтэ имагта ехэ удхашанартай юм.

Колхоз бүхэндэ саг үргэлжэ хүдэлмэрилдэг барилгын бригада байгуулха, бүхэли жэл соо барилга бариха шухала.

**

Хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгые ехэ болгохо талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй табиһан зорилгонууд тушаа элидхэлшэ тодорхойгоор хэлэбэ.

Манай республика дотор хартаабха һайнаар ургадаг, ехэ ургаса үгэдэг байха юм. Заиграйн аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тэшүүн, республика дотороо суутай болоһон Лукерия Прохоровна Шурыгина гектарһаа 400—500 центнер, туршалгын участогуудһаа 1000 центнер хүрэтэр хартаабха звеногоороо абадаг байна. Сагайнгаа уларилай талаар муу байһан энэ жэлдэшье нүхэр Шурыгина звеногоороо 150 центнер хартаабха ургуулжа абаа. Харин тиихэдэ колхозынь дунда жэшээгээр гектарһаа оройдоо 20 центнер хартаабха хуряаһан байха юм.

Хартаабхые һайн газарта тариха, газараа гүнзэгыгөөр хахалха, үтэгжүүлхэ шухала. Хартаабха үйлэдбэрилгые сүм механизацилхын тулада тэрэнээ заатагүй квадратно-гнездовой аргаар тариха хэрэгтэй.

Овощь тариха хэрэг хартаабха үйлэдбэрилгэһөө бүришье задагай байдалда байна. Овощной культурануудай тарилгын талмай ба тэрэнэй ургаса һүүлэй жэлнүүдтэ бага болонхой.

Овощь үйлэдбэрилхэ хэрэгые горьтойгоор хүгжөөхын тулада, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй зааһан ёһоор, овощной культурануудые нэн түрүүндэ гол мүрэнэй эрье шадархи нуга ба доро газарнуудта тариха ябадал хангаха хэрэгтэй. Иимэ газарнууд овощной культурануудай ургахада зохистой һайн байдаг. Гэбэшье, энэ хадаа бусад колхозууд болон районууд овощь үйлэдбэрилхэгүй гэһэн удхатай бэшэ юм. Овощной культурануудые тариха газар бүхы колхозуудта ба районуудта мүнөөнһөө шэлэгдэжэ үгтэхэ ёһотой. Эдэ культурануудые тарихын тула доро ба нуга газарнуудые шэлээд, эдэ газарнуудаа хахалһан, тэндээ үтэг шэбхэ гаргажа, уһалха условинуудые бэлэдхэжэ байһан Байкало-Кударын, Заиграйн, Тарбагатайн, Кударын ба бусад аймагуудай олохон колхозууд зүб юумэ хээ.

Дайнай урда тээ манай республикын олон колхозууд һонгино ба чеснок тарихадаа, мүн тэрэшэлэн бахчева культурануудые — арбуз, дыни, тыквэ ургуулхадаа нилээд ехэ амжалта түйлаһан байгаа. Мүнөө эдэ культуранууд таригдахаа болишонхой. Иимэ ябадалтай эбсэжэ болохогүй.

Овощиин ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ряд хоорондын элдүүрилгые механизацилха гээшэ имагта ехэ удхашанартай. Энэ хүдэлмэри гол түлэб МТС-үүдэй хүсөөр хэгдэхэ ёһотой. Энэ зорилгоор ерэхэ хабар капуста, помидор ба бусад овощьнуудые квадратно-гнездовой аргаар тариха хэрэгтэй.

Рассадые хүрьһэ нэгшээгдэмэл горшоогхонууд соо ургуулга хадаа овощной культурануудай ургасые дээшэлүүлгын нэгэ шухала арга мүн. Энэ методые Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой овощеводческо нэгэдэхи бригадын бригадир Елена Гавриловна Орлова амжалтатайгаар хэрэглэнэ. Рассадые хүрьһэ нэгшээгдэмэл газараар хэгдэһэн бишыхан һаба соо, үрэжэлтэй газарһаа эбаһан тусхай хүрьһэндэ тарижа тон һайн дүнгүүдые түйладаг байна.

Саашань республикын колхозуудта парниково-тепличнэ ажахы али болохоор хүгжөөхэ тухай, жэмэстэ модонуудые улам ехээр таридаг болохо тухай нүхэр Хахалов хэлэнэ.

**

КПСС-эй ЦК-гэй Пленум малажал хүгжөөлгэдэхи, хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгэдэхи гээгдэлые зайсуулха ябадалда гол анхарал хандуулха зуураа, орооһо таряа үйлэдбэрилгые саашадаа бүри түргэнөөр ехэ болгохо хэрэг хангахые эриһэн байна.

Орооһо таряа үйлэдбэрилхэ хэрэгтээ манай республика тон гээгдэжэ ябана гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Колхозууд орооһото культурануудай ургаса хуряаха түсэбтэ даалгабаринуудаа жэлһээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Гол түлэб тарянажал эрхилдэг Бичурын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн ба бусад аймагуудые таряанай тогтууритай ургаса эбанагүй. Орооһото-фуражна культурануудай, мүн тэрэшэлэн сахарай свёклын ургаса бага байһаар. Энээнэй эсэстэ олон колхозууд ба бүхэли районууд гүрэндөө таряа талха тон багаар тушаана, сортовой һайн үрһөөр өөһэдыгөө ханганагүй, орооһо-фуражна культурануудые малдаа хүсэд үгэнэгүй, ажалта үдэрнүүдтэ таряа талха тон багаар хубаана. Орооһо таряанай ажахыда бии байһан иимэ дутагдалнуудтай саашадаа эбсэхэ ёһогүйбди.

Колхозууд пар хахалалгые саг үргэлжэ оройтуулдаг, тэрэнэй хойноһоо харууһа хэдэггүй. Намарай пар хахалалга жэл бүри таһалдуулагдадаг.

Орооһото культурануудай таригые үргэдхэхын тулада колхозуудта бии байгаа тон ехэ арга боломжонууд тухай элидхэлшэ хэлээд, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёһоор орооһо таряанай ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ республикын партийна организациин үмэнэхи зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ.

Бидэнэр нэн түрүүн полинуудай ургаса эрид дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Газарай хүрьһэ болзор сооль һайнаар элдүүрилхэ, эрхим шанартай сортовой үрһөөр тарилга саг сооль хэхэ, хэрээһэлһэн ба нарин рядна тарилга хэхэ мэтын түрүү методуудые хэрэглэхэ, шииг нойто суглуулха, саһа тогтоохо, уһалха ба бусад агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гээшэ энээниие түйлаха гол услови болоно.

**

Машинно-тракторна станцинууд колхозно үйлэдбэриие хүгжөөлгын шиидхэхы хүсэн, социалистическэ гүрэнэй зүгһөө колхозуудые хүтэлбэрилхэ гол шухала пунктнууд мүн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол соо заагданхай.

Республикын машинно-тракторна станцинуудта мүнөө үедэ хэдэн мянгаад трактор, 1000 гаран комбайн, тэрэнэй тоодо 264 самоходно комбайн ба хүдөө ажахын онцьото бусад олон машинанууд бии.

Колхозуудта хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые механизацилгын хэмжээн 1953 ондо иимэ байгаа: хахалалгаар — 97,6 процент, тарилгаар — 95, 2 процент, орооһо таряа комбайнаар хуряаха талаар — 84,1 процент, үбһэ сабшалгаар — 47.4 процент байгаа.

Гэбэшье, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн хүдөө ажахын техническэ талаараа улам зэбсэгжэһэн ябадалһаа холо гээгдээд байна, колхозно байгуулалтада бии байһан арга боломжонуудтай зохилдоногүй.

Республикын МТС-үүд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Торнин, Закаменай, Темлюйскэ, Ново-Брянска, Чесанын, Үдын, Окино-Ключевскойн ба Бага-Куналейн МТС-үүд техникые илангаяа муугаар ашатлана. Эдэ станцинуудта һүүлэй табан жэлэй турша соо тракторна хүдэлмэринүүдэй түсэб нэгэшье удаа дүүргэгдээгүй. Машинно-тракторна станцинууд хүдөө ажахын бүхы культурануудай ургасые бүхы хэмжээгээр дээшэлүүлхэ гэһэн газартаряалангай гол зорилго муугаар шиидхэнэ.

Олон МТС-үүд агротехническэ эрилтэнүүдые эбдэнэ. Энэ жэлдэ хабарай хүдэлмэринүүдэй 15 гаран процентнь болзор соогоо хэгдээгүй. Пар хахалха ба элдүүрилхэ, намарай пар хахалха хүдэлмэринүүд жэл бүри оройтожо, муугаар хэгдэдэг, таряа хуряалгын хүдэлмэри унжагайрдаг, ургаса таряан гээлтэ хоролтодо ехээр ородог байха юм.

МТС-үүдэй ажал-ябуулгань имагтал орооһото культурануудые ургуулжа абалгаар хизаарлагдадаг, харин хартаабха, овощь, тэжээлэй корнеплодууд болон бусад культурануудые тарилга, элдүүрилгэ ба хуряалга мүнөө хүрэтэр механизацилагдаагүй.

Манай республикада тон шухала асуудалые — ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулгые шиидхэхэ хэрэгтэ МТС-үүд тон хангалтагүйгөөр хабаадана.

Саашань элидхэлшэ машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриин задагай байһан шалтагаануудые элирүүлнэ.

МТС-үүдые эрдэмтэй, мэргэжэлтэй директорнүүдээр болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха шухала гэжэ партиин ЦК-гэй Пленум зааһан байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхэ бүхы арга боломжонууд манайда бии. Олон мэргэжэлтэд МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхээ ошохо гэһэн партиин уряае халуунаар дэмжээ. Зүгөөр республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство хүнүүдые хүдөө гаргаха хэрэгтэ тон ноблорно гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

МТС-үүдтэ саг үргэлжын механизаторска кадрнуудые бии болгохо, эдэнэй һэлгэгдэдэг ябадалые болюулха, мэргэжэлыень саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха шухала.

МТС-үүдтэ механизаторнуудай кадрнуудые бэхижүүлхын тулада бидэ ажаһуудалай зохид һайн условинуудые тэдэндэ байгуулха тушаа онсо анхарал табиха ёһотойбди.

МТС-үүдтэ үйлэдбэриин ба гэр байрын барилгануудые бариха хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой ёһоор ехэ мүнгэн зөөри һомологдохо гэжэ хараалагдана. Ойрын гурбан жэл соо МТС бүхэн заатагүй заһабарилгын типовой мастерскойтой байха, тракторнуудаа хадагалха 2—3-һаа үсөөн бэшэ гаражтай, комбайнаа хадагалха 2—3 сарайтай, хүдөө ажахын машинануудые болон үйлэдбэриин бусад зэр зэмсэгүүдые хадагалха хүсэд тооной һарабшануудтай байха, мүн тэрэшэлэн байрын гэрнүүдтэй байха ёһотой.

МТС-үүдэй ба колхозуудай хоорондохи договорой удхашанарые бүрин хүсэндэнь дахин оруулаагүй һаа, договорно уялгануудай эбдэгдэдэг баримтануудые эрид шууд зайсуулаагүй һаа, МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэг түйлагдахагүй байна.

Партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд, республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство колхозууд ба МТС-үүд хоорондохи договорно уялгануудай хэр зэргээр сахигдажа байһые улам шангаар хинаха ёһотой.

Бидэнэр Парти, Правительствын үзүүлдэг тон ехэ туһаламжада түшэглэн, эгээл ойрын сагта МТС-үүдэй хүдэлмэриие үндэһөөрнь шэнэдхэн табиха, баян ургасын түлөө, ниитын малые олошоруулхын, ашаг шэмынь дээшэлүүлхын түлөө, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэнь тэдэнэй үүргые улам дээшэлүүлхэ ябадал түйлаха уялгатайбди.

**

Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, бригадирнуудай, малажалай фермэнүүдые даагшанарай тушаалда артелинэ томо ажахые хүтэлбэрилжэ шадаха, колхозно үйлэдбэриин дүршэлтэй ба эрдэмтэй эмхидхэлшэдые шэлэжэ дэбжүүлэн табиха гээшэ колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаарнь саашадань бэхижүүлхэ тон шухала услови болоно.

Гэхэтэй хамта, колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэжэ олохо ба хүмүүжүүлхэ, тэрэшэлэн эдэниие хүдэлмэридэнь хубаарилан табиха хэрэг хангалтагүй байна. Колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй дунда дээдэ ба дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэд үсөөн. Энэ дутагдал дары түргэнөөр зайсуулагдаха ёһотой.

**

Хүдөөдэ ябуулагдаха партийно-политическэ хүдэлмэриин асуудалнууд тухай элидхэлшэ хэлэнэ. Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй табиһан угаа ехэ зорилгонууд партийна болон советскэ хүтэлбэрилгын арга методые үндэһөөрнь хубилгаха, партийно-политическэ бүхы хүдэлмэриие шэнэдхэн табиха ябадал эринэ.

Хүдөө ажахые партийна органуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэдэ, олониитэ зоной дунда партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ горьтой дутагдалнууд манайда бии.

Партийна организацинуудай ажал-ябуулгань олохон ушарта ажахын байгуулалтын, колхозуудые, совхозуудые болон МТС-үүдые хүтэлбэрилгын талаар хэгдэдэг үлэр бүрины хүдэлмэритэй холбоогүйгөөр ябуулагдадаг байгаа.

Партиин Кабанскын, Хоринн, Зэдын болон бусад айкомууд хүдөө ажахые хангалтагүйгөөр, тон халирхайгаар хүтэлбэрилнэ, колхозой хэрэгые гүнзэгыгөөр һонирхоногүй, колхозуудай экономикые, түрүү дүй дүршэлые һайнаар шудалнагүй, колхозуудта бодото туһа хүргэхын оронда үсөөн бэшэ ушарта юрэнхы заабаринуудые үгөөд лэ дүүрэнэ.

Хүдөөдэ ябуулагдаха партийно-политическэ хүдэлмэриин талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй табиһан зорилгонууд тухай элидхэлшэ тогтожо хэлэбэ.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэдэ халирхайгаар хандадаг ябадалые эрид шууд болюулха, партийно-эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Партийна хүтэлбэрилгые колхозно үйлэдбэрилгын шиидхэхы участогуудта дүтэ болгохо шухала.

Партийна организацинууд хадаа культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, радио болон киногой хүдэлмэриие горьтойгоор һайжаруулха, хүдөөгэй олон тоото интеллигенциин хүсые хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тэмсэлдэ зорюулха ёһотой.

Саашань нүхэр Хахалов КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада партийна организацинуудай ямар хүдэлмэри хэжэ байһан тухай хэлэнэ.

КПСС-эй обком, партиин олохон райкомууд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгые удаарууլжа байна. Зарим аймагууд ургаса хуряалгые, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаа гүрэнтэйгөө тоосохо хэрэгые бүтэхэгүй ехээр унжагайруулна, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые удаарууլна. Жэшээлхэдэ, энэ талаар Кяхтын аймагта хангалтагүй байна.

Республикынгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхын тулада бидэнэр КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ ёһотойбди. Пленумэй тогтоолһоо үндэһэлэн, республикын партийна организациин үмэнэ ямар зорилгонуудай табигдаһан тухай нүхэр Хахалов хэлэнэ.

Партиин айкомууд хүтэлбэрилхы колхозно кадрнуудаа шэнээр хаража үзэхэ ёһотой. Олон һалбаритай ажахые хүтэлбэрилжэ шадаха, эрдэмтэй хүнүүд түрүүлэгшэнэрээр, бригадирнуудаар, фермэнүүдые даагшадаар томилогдохо ёһотой.

Колхозно үйлэдбэрилгын шиидхэхы участогуудта партийна нүлөө шангадхахын тула коммунистнуудые эльгээхэ шухала, мянгаһаа үсөөн бэшэ коммунистнуудые колхозно парторганизацинуудһаа малажалай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилхыень нэмэжэ эльгээхэ арга боломжотойбди, эльгээхэ ёһотойбди.

Колхозуудай болон МТС-үүдэй партийна организацинуудые бэхижүүлхэ хэрэгтэй. 500-һаа үсөөн бэшэ коммунистнуудые городуудай болон районуудай центрнүүдһээ хүдөө нютагуудта хүдэлмэрилхыень эгээл ойрын сагта шэлэжэ эльгээхэ хэрэгтэй. 100-һаа үсөөн бэшэ хүнүүдые МТС-үүдэй директорнүүдээр, главна инженернүүдээр, заһабарилгын мастерскойнуудые даагшанараар, механигуудаар, инженер-механигуудаар хүдэлмэрилхыень, промышленна предприятинуудһаа эльгээхэ уялгатайбди. 300 агрономуудые болон зоотехнигүүдые колхозуудта хүдэлмэрилхыень МТС-үүдтэ эльгээжэ шадахабди, эльгээхэ уялгатайбди.

Партиин аймагай комитедүүдые, аймисполкомуудые болон аймагай бусад организацинуудые бэхижүүлхын тулада эрид шууд хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй зохёоһон асари ехэ программые бэелүүлхэ талаар областной партийна организаци хүдэлмэреэ һая лэ эхилжэ байна. Бидэнэй хэдэг ойлгуулалжын болон эмхидхэлэй хүдэлмэри ЦК-гэй Пленумэй табиһан зорилгонуудта үшөөл хүрэнэгүй. Үнэтэ сагаа гээхэ, удаарха, унжагайруулха ябадал таргаха эрхэтүйбди.

Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлтын үндэһөөр дутуу дундануудаа түргэнөөр элирүүлэн зайсуулха хэмжээнүүдые абаха, КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые дары түргэнөөр бэелүүлхын тула тон эршэмтэй хүдэлмэри ябуулха зорилго табигдана.

КПСС-эй Центральна Комитедые тойрон нигтаар жагсаһан Бурят-Монголой областной партийна организаци КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй табиһан зорилгонуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа гамнахагүй, тиин республикын хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудай саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэг түйлаха байна.

РЕСПУБЛИКЫНГАА ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ

КПСС-эй областной комитедэй Пленум дээрэ нүхэр А. У. Хахаловай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ

Нүхэр Хахаловай элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэлгэ болоо. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ программа мүн гэжэ тэмдэглээд, үгэ хэлэгшэд республикын хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ гараһан алдуу дутуунуудые элирүүлһэн, партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар хэгдэжэ байһан хэмжээ-ябуулганууд тухай хэлэһэн байна. Тэдэнэй үгэ хуряангыгаар толилнобди.

Малажалые улам хүгжөөе

—Малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөлгэ хадаа хүдөө ажахыдахи эн шухала хойшолуулагдашагүй зорилго болобо гэжэ ойлгоод, Сэлэнгын аймагай колхознигууд, бүхы хүсэлшэд малажалые улам түргөөр хүгжөөхын тулада шухала хэмжээнүүдые абажа байна,—гэжэ партиин Сэлэнгын аймкомой секретарь нүхэр **Башинов** хэлэбэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд — зоотехнигууд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта, фермэнүүдтэ эльгээгдэжэ байна. Мүн малай фермэнүүдтэ хүдэлмэрилхөөр аймагай эмхи зургаануудһаа, организацинуудһаа коммунистнууд дураараа ошоно. — Манай аймагай колхозуудай малажал ехэл гээгдэлтэй байна. Энэ юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, аймагай колхозуудай эбэртэ бодо малай тоо дайнай урда тээхи хэмжээнһээ 5 мянга гаран толгойгоор дутуу, бүхы үхэрэй оройдоо ... процентнь үнеэд байна, —гэжэ саашань нүхэр Башинов үргэлжэлүүлбэ.—Аймаг дотор үнеэдһээ һүүр һаадаг һаалишад, энэ талаар ехэ амжалта туйлаһан һүнэй-товарна фермэнүүдэй байбашье, эдээнэй ерээл бүгэдын шадабари болгогүй, юрэнхыдөө үнеэдһээ һү бага һаагдана. Мүн тэжээл үйлэдбэрилгэдэхи гээгдэлые усадхаха шухала. Малажалай барилга ехэ һаанаар, муугаар хэгдэдэг байна. Бүхы малай аяар 80 процентнь муу дулаан байратай. Хүдөө ажахые, энэ тоодо малажалые хүтэлбэрилгэдэ партиин айком ехэнүүд дутагдалнуудые гаргадаг байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын тулада шухала хэмжээнүүдые абажа байна. Малажалые улам түргэнөөр дэбжүүлхын тулада манай машина туһаламжа хэрэгтэй. Зоотехник, ветеринарна мэргэжэлтэд дутуу, тэжээлэй культурануудые тарихын, ургасынь хойноһоо харууһалхын, хуряахын тулада машинанууд хэрэгтэй.

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Мункожапов колхозно ниитын ажахые улам саашадань хүгжөөхэ тухай хэлэбэ.

— Манай колхозой гэшүүд жэл бүри ниитынгээ ажахын бүхы һалбарине бүри эршэмтэйгээр хүгжөөжэ байна,—гэжэ нүхэр **Мункожапов** хэлэбэ.—Малай ашаг үгэлгэ жэл бүри дээшэлнэ. Мүнөө 9 һара соо үнеэн бүриһөө 1026 литр һүн һаагаа. Зарим түрүү һаалишад: Лумбуева, Ринчинова болон бусад үнеэн бүриһөө 2200-һаа 2799 литр һааһан байна. Мүн ороoһото культуранудай ургаса жэл бүри дээшэлнэ. 1951 онойхитой сасуулхада, ороoһото культуранудай ургаса 7,8 центнерээр дээшэлээ. Гэбэшье энэ зарим тэды амжалтанһаа манаһангаа амараад байха эрхэгүй. Сентябрьска Пленумэй табиһан ехэнүүд зорилгонуудые ойрын 3 жэл соо бэелүүлхын тулада ниитын ажахые улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ гэжэ шиидэбэбди.

Хүрүмшын мяханай совхозой директор нүхэр **Зайцев** малай тэжээл үйлэдбэрилгын дүй дүршэл тухай хэлэбэ. Һүүлэй 4 жэлэй соо совхозой коллектив олон наһатай ногоо ургуулхын түлөө ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Ехэ талмайда үндэһэлэл бэшэ хяаг тарилга болоһон. Энэ ногоон манай совхозой ургаса муутай сабшалан дээрэ тарилгадаг. Энэ жэлдэ гектар бүриһөө 18—19 центнер ниимэ хяаг абтаһан байна. Мүн зелёнкын тарилгын урга ургадаг. Энэ жэлдэ 1300 гектар газарта зелёнко тарижа, гектар бүриһөө 27 центнер зелёнко хуряабабди. Мүн совхозой коллектив шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлдэ ехэ анхарал хандуулжа байна. Энэ жэлдэ 25 мянган центнер шэмэтэ тэжээл бэлэдхэбэбди. Тэжээлэй культуранудай ургаса дээшэлүүлхын тулада совхозой хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргадаг юм. 120 гектар талмайн тарилгын гектар бүриһөө 127 центнер ургаса абтаа.

—Тэжээл үйлэдбэрилгэ саашадань ехэдхэхэ хэмжээнүүдые абтаха байна,—гэжэ совхозой директор нүхэр Зайцев хэлэнэ.—1954 ондо фуражна культуранудай тарилгын талмайе 1500 гектар болгохо, гектар бүриһөөнь 15 центнер ургаса абаха, зелёнкын тарилгые мүн 1500 гектар болгохо, гектар бүриһөөнь ... центнер ургаса абаха, тэжээлэй культуранудые 120 гектарта тарижа, гектар бүриһөө 150 центнер ургаса абажа хараалагдаа. Мүн ... жэлэй ногоон тарилга 4000 ... болгохоор хараалаабди. Иигэжэ жэл бүри тэжээл үйлэдбэрилгэ ехэдхэжэ, үндэһэ һүүри дээрэ малажалаа улам хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ, ашаг шэмэ үгэлгыень ехэдхэхэбди,—гэжэ нүхэр Зайцев мэдүүлбэ.

—Бичурын аймагай колхозуудта малажалые улам хүгжөөхэ бүхы арга боломжо бии,—гэжэ ветеринарна врач нүхэр **Колбасенко** (Бичура) хэлэбэ.—Малай тэжээл үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр ехэдхэхэ шухала. Мүн Бичурын сахарай заводой сахарна свёклын үлэгдэлые малай тэжээл болгон хэрэглэлсэхэдэ болохо байна. Теэд мүнөө дээрээ энэ үлэгдэл хаягдажа байдаг. Мүн малые һайн байраар, уһаар хангаха шухала.

—Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолтой танилсаад манай колхозой правлени ба партийна организаци ниитынгээ ажахын бүхы һалбарине улам хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалба, — гэжэ Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Очиров** хэлэбэ. Манай колхозой ажахын гол һалбари—малажалые улам түргэнөөр дэбжүүлхэ гэжэ шиидэбэбди. 1953—55 онуудай туршада соо үхэрэй тоо олошоруулхатаяа хамта үнеэдээ 40, племенной фермын үнеэдые 43 процент хүрэтэр олошоруулха байнабди. Мүн энээнтэй хамта үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди. Һаамхай үнеэн бүриһөө 1200 литр һү, племенной фермын үнеэн бүриһөө 3000 литр һү һаахаар хараалагданхай. Манай хонид алтайска меринос үүлтэрэй юм. Тиин хонидойнгоо үүлтэр саашадааньше һайжаруулхабди. Энээнтэй хамта тэжээл үйлэдбэрилгые улам ехэдхэхэ ёһотой болоно. 1954—55 онуудта сабшалангай газарые 700 гектар болгохо, гектар бүриин 30—35 центнер ургаса абахаар хараалагдаа. Мүн энэл хугасаан соо бүхы малаа һайн типовой байраар хүсэд хангахаар шиидэбэбди. Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые саашадань механизацилха байнабди.

Үнеэдые олоор үсхэбэрилхэ, овощь болон хартаабха тарилгые улам үргэдхэхэ тухай партиин Прибайкальска айкомой секретарь нүхэр **Новолоцкий** тогтон хэлэһэн байна.

—Үнеэдэй һү үгэлгые дээшэлүүлхын тулада манай аймагай колхозууд ехэхэн хүдэлмэри хэдэг, хэжэшье байна. Аймагай колхозуудай 80 процентнь тугалнуудаа эхэһээнь таһалжа түлжүүлдэг метод хэрэглэнэ. Энэ хадаа үнеэдһээ һү үгэлгые дээшэлүүлгэдэ ехэ удхашанартай. Зунай сагта үнеэдые 3 дахин һаадаг, адуулгыень һайнаар эмхидхэдэг байна. Намар орой һаамхай үнеэдтэ эдюулхын тулада манай олон колхозууд намарай хара тариа тариһан байха юм. Тэжээлэй база байгуулжа шадагүй байһан ушар манай аймагай ашаг үгэлгэ дээшэлүүлгэдэ һаад түбэг хээд байна. Тэжээл үйлэдбэрилгые ехэдхэхын тулада ехэхэн хэмжээн абтаха байна. Ерэхэ жэлдэ аймагай колхозууд уһа намагтай, болдог бургаһатай ехэ газар сэбэрлэхэ юм. Гадна, тэжээлэй культуранудай, олон жэлэй ба нэгэ жэлэй ногоонуудай тарилга үргэдхэгдэхөөр хараалагдаа.

Мухаршэбэрэй аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Старков** ниитынгээ ажахые хүгжөөхын тулада ехэ хүдэлмэри хэжэ байһан тухайгаа хэлэбэ.

— Октябрийн 1-нэй мэдээгээр малажал хүгжөөхэ түсэб бүхы түрэлэй малаар, тэрэ тоодо эхэ малаар сум дүүргэбди,—гэжэ нүхэр Старков мэдүүлбэ.—Мүн ороohото культуранудай ургаса абаха түсэб дүүргээ. Гэбэшье, ниитын ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ үшөө олон дутагдалнууд байһаар. Малажалнай үшөөл гээгдэнги һалбари байһан зандаа. Энэ оной 9 һарын туршада соо үнеэн бүриһөө оройдоо 600 литр һү һаагаабди, хонин бүриһөө 1,5 килограмм нооһо хайшалаабди. Хониноо 4—5 килограмм нооһо хайшалдаг болохо арга бии.

—Хойшодоо малажалаа бүхы хэмжээгээр дэбжүүлхын түлөө оролдохобди,—гэжэ нүхэр Старков саашань үргэлжэлүүлбэ.—Эхэ мал илангаяа үнеэдые олоор үсхэбэрилхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол бидэ сэдьхэл хэлэгдэнэ. Үнеэдые олоор үсхэбэрилхэтэй арад зонине һүнэй продуктнуудаар хүсэд хангахын аргагүй. Манай колхозой гэшүүд энээнине хараадаа абан, 1954 оной октябрийн 1 болотор үхэрэй тоо 21 процентээр, хонин ной тоо 24 процентээр олошоруулха, мүн лэ тэды шэнээгээр мүн гахай, шубуу олоор үсхэбэрилхэ байнабди. Ойрын 2—3 жэлэй турша соо бүхы малаа типовой һайн байраар хангаха зорилготойгоор малай байра барихабди. Зоотехническэ наукын эрилтын ёһоор энэ жэлдэ типовой гахайн байра баригдаа.

—Тэжээл үйлэдбэрилгэ хадаа малажалые хүгжөөлгын шухала нүхэсэл мүн, тиимэһээ энэ жэлһээ эхилжэ горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Тарбагатайн аймагүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Королев**, Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр **Доржин**, Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Коломенцев** гэгшэд энэ асуудалаар үгэ хэлэбэ.

Ороohото культуранудай ургаса дээшэлүүлхэ

Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Шадаров** ороohото культуранудай ургаса дээшэлүүлхэ тухай тогтон хэлэбэ.

—Энэ жэлдэ аймагай колхозууд хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые үшөөл барагаар ябуулжа байна,—гэжэ нүхэр **Шадаров** хэлэбэ.—Аймагай колхозууд гүрэндэ тариа тушааха түсэбөө дүүргэж, малажал хүгжөөхэ түсэб бүхы түрэлэй малаар тэрэ тоодо эхэ малаар дүүргэбэ. Мүнөө колхозууд үрһэнэй болон страховой фондонуудые байгуулжа байна. Гэхэ зуура аймаг дотор экономикынгоо талаар һула, гээгдэнги колхозууд олон, газартаряалангай культура муу, түрүү арга методууд ажал хүдэлмэридэ нэбтэрүүлэгдэдэггүй. Агрономическа наукын түрүү метод—хэрээһэлүүлэн ба нарин рядтай тарилга ороohото культуранудай ургаса дээшэлүүлхэ арга юм. Теэд энэ метод үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй. Жэшээнь, үнгэрэгшэ хабар манай колхозууд бүхы тарилгынгаа оройдоо 27 процентые гү, али оройдоо 14 мянган гектарта иимэ аргаар тарилга хэһэн байгаа. Тиин хэрээһэлүүлэн хэһэн тарилгын үлүү һайн юумэнинь гэхэдэ, ургасань ехэ байдаг. Энээние «Коммунизм» колхозой жэшээ дээрэһээ хаража болоно. Тус колхозой нэгэдэхи бригада үнгэрэгшэ хабар 243 гектар газарта хэрээһэлүүлэн тарилга хэһэн байгаа. Энээнһээ гектар бүриин 15 центнер ургаса абаа, тиихэдэ юрын тарилгын га бүриһөө 12 центнер ургаса абаа. Хэрээһэлүүлэн тариһан газарай ургасань 25 процентээр ехэ болоо. Тиимэһээ ерэхэ жэлһээ эхилжэ хэрээһэлүүлэн, нарин рядтайгаар хэдэг тарилгын талмайе үргэдхэхэ ёһотой. Ногоо тарилгада севооборот нэбтэрүүлхэ, ногоонуудые ехээр тарихые шухала. Кукурузые эртын болзорто тарихада һайн.

Анхан колхозуудай газар хубаарилгада дутагдалнууд гаргагдаһан дээрэһээ зарим колхозууд газараар дутажа байдаһань, нүгөө колхозууд үлүү газартай байдаг. Энээние гуримшуулбал таарамжатай байгаа.

Партиин Бичурын айкомой секретарь нүхэр **Хлебников** энэл асуудалаар үгэ хэлээ.

—Ороohото культуранудай ургаса улам дээшэлүүлхын тулада газараа үтэгжүүлхэ, га газарта таридаг нормо ехэ болохо, ногоо тарилгата севооборот бии болгохо хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Хлебников хэлэбэ.—Мүн полевой хүдэлмэринүүдые агротехническэ болзорто үнгэргэхэ ёһотой. Сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ зорилгоор мүнөө аймаг дотор эмхидхэлэй хүдэлмэринүүд ябуулагдажа байна.

Хартаабха болон овощь ехээр тарижа ургуулха

— Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолоор хараалагдаһанай ёһоор хартаабха ба овощной культуранудай ехэ ургаса абаха шухала условинуудые манай республика бии болгохо ёһотой. Манай аймагай Ленинэй, Сталинай болон Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай дүй дүршэл буримһэн гэршэлнэ,—гэжэ КПСС-эй Байкало-Кударын айкомой секретарь нүхэр **Коновалов** хэлэбэ.—Партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлхын тулада манай аймагай колхозууд ерэхэ жэлдэ хартаабха, овощной культуранудые тариха зорилгоор уһалагдадаг гү, али гол горхондо дүтэ шадарай газарнуудые шэлэн олоод, тэдэниие хахалжа дүүргээ. Ерэхэ жэлдэ овощь тариха талмайнуудаа 25 процент нэмээхэ, хартаабха тарилгые 600 гектар болгохобди. Тиихэдэ, хартаабха гектар бүхэнһөө 180 центнер, капуста —250 центнер, үгэрсэ —120 центнер, помидор —150 центнер, сэлхэ —150 центнер хуряажа абаха уялга колхозуудай абаа. Огородно бригаданууды шэлэн оложо, тэдэниие партийна айкомой бюро дээрэ батлаалдаа. Аймагайнай 6 колхоз теплично ажахы түхээрхэ байна. Тэрээндэ шэбхэ зөөхэ хэрэгтэймнай манай шеф байһан ПВЗ-гэй автомашинануудай ехэ туһаламжа хүргэнэ,—гэжэ нүхэр Коновалов мэдүүлбэ. Овощь тариха, хони үсхэбэрилхэ түсэб зохёохоһоо аймаг бүхэнэй экономическа онсо илгаае республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство хараадаа абалсадаггүй, алдуу эндүү гаргадаг юм гэжэ нүхэр Коновалов шүүмжэлбэ.

—Манай колхоз 1952 ондо гектар бүхэнһөө 170 центнер капуста, 221 центнер морковь хуряаһан юм. Мүнөө зунай хуурай ган байбашье һаань, овощнын ургаса нёдондонойхиһоо доошо байгаагүй юм. Энэ манай дүй дүршэл хадаа хартаабха, овощь ехээр тарижа ургуулха талаар манай урда партиин табиһан зорилгые лабтай дүүргэхэ байһанаймнай гэршэлнэ. Манай огородно бригадын бригадир Е. Г. Орлова хара хүрьһөөр хэһэн горшоогхонуудта капуста тарижа, 1 гектар бүриһөө 1952 ондо 700 шахуу центнер, 1953 ондо 500 центнер капуста абаһан байна. Нүхэр Орлова огородно бригадада 13 жэлдэ хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэнэй бригадынхид ехэнхидээ огород дээрэ 8—10 жэл соо ажаллажа байһан, ехэ дүй дүршэлтэй болоһон колхозницууд юм. Ерэхэ жэлдэ хартаабхаяа бүхыдэнь квадратно-гнездовой аргаар тарихабди,—гэжэ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Сычев** хэлэбэ.

Тэрэшэлэн хартаабха, овощной культуранудай тарилгые үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ тухай Заиграйн аймагай Димитровэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, агроном нүхэр **Макарова** өөрынгөө һанамжа хэлэбэ. — Хартаабха, овощь тарилгада ханамжатай, хайхарамжатайгаар хандажа, минеральна болон органическа үтэгжүүлгэ ехээр хүрьһэндэ оруулаад, тарилгын, элдүүрилгын, хуряалгын хүдэлмэрине механизацилжа шадабал, гектар бүхэнһөө 350—400 центнер хартаабха ургуулжа лаб болохо, —гэжэ тэрэ хэлэбэ.

МТС-үүдэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха

Үшөөтын МТС-эй директор нүхэр **Петиков** иигэжэ хэлэбэ. — 1952 оной, мүн үнгэрэгшэшье хабар-зунай үедэ хэрэглэгдэнгүй оронгдошоһон уһалалгын бүхы системэнүүдые нэрээн заһабарилһанай ашаар харьяата 6 колхозуудайгаа полинууд дээрэһээ дунда зэргээр гектар бүхэнһөө шэнисэ —13,7 центнер, овёс—13, хара тарья—16,4 центнер, ячмень—15 центнер мүнөө жэлдэ хуряажа абаабди. Тэрэнһээ гадна, 2380 га сабшалан уһалагдаа. Уһалһанайнгаа ашаар гектар бүхэнһөө нёдондонойхиһоо 2,4 центнер үбһэ ехээр хуряагаабди. Манай МТС мүнөө жэл эгээн түрүүшынхэ үбһэ сабшаха түсэбөө дүүргэбэ. МТС-эй харьяата колхозууд нёдондонойхидо орходоо 20 мянган центнер үбһэ ехээр хуряажа абаба. Үбһэ сабшалгаһаа гадна, малай фермын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилжа байнабди. Түсэбэй ёһоор 31 мянган толгой хонинһоо нооһо хайшалжа байһан аад, 42 мянган толгой хонинһоо нооһо хайшалаабди. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол дүүргэлгэ болгон, уһалагдадаг, доро, нүгэ газарта колхозуудай хартаабха, овощь тарихые түлэд 160 гектар газар шэнээр халаалабди. МТС-эй заһабарилгын база үргэдхэхын тулада олон барилганууды барихаяа бэлэдхэжэ байнабди. Тэрэшэлэн малажалдахи хүдэлмэринүүдые саашадань механизацилха хэмжээнүүдые колхозуудай правлениинүүдтэй хамтадаа хараалаабди.

КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр **Ажгибков** Түнхэнэй, Кырензэй, Погранична ба бусад зарим МТС-үүдэй хүдэлмэринүүдэй дутагдалнуудые эрид шүүмжэлбэ. Кырензэй МТС үбһэ хуряаха түсэбөө миин 17 процент, ороohото культура тариха түсэбөө 70 процент дүүргэбэ. 18 комбайнтай аад, оройдоо 800 га тариа хадаһан байна. Энэ МТС-эй директор хэхэ ёһотой бүхы хүдэлмэреэ зөөлэн халаалтада оруулжа тоолоод, колхозуудай шиидхэхэ һалбаринуудые механизацилха хэрэгтэ зохихо анхарал хандуулдаггүй. Мүн Түнхэнэй МТС (директорынь нүхэр **Усов**) малай үбһэлэлгын бэлэдхэлдэ хамһалсангүй. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, харьюусалгатай зарим хүдэлмэрилэгшэд ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые хэрэгжүүлхэ һайнаар ойлгоогүй, энээниие бодотоор бэелүүлхэ тулада зохихо хэмжээнүүдые абажа эхилээдүй байна.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Дубровский** хадаа республикын машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэридэхи ниилэд олон дутагдалнуудые гол шалтагаануудые тодорхойлон харуулба. Тракторристнууд, прицепщигүүдээр гүйсэд хангагдаагүй дээрэһээ, мүн эблэрһэнһээ боложо олохон тракторнууд тон ехэ сагаа миин байжа үнгэргэнэ. Сагаан-Усанай, Тарбагатайн ба бусад зарим МТС-үүдэй тракторнууд энэ жэлдэ хүдэлмэринингөө ехэ сагые миин байжа үнгэргөө. Тэрээнһээ боложо тракторна хүдэлмэриин үнэ ехэ тон ехэ болоо, гүрэндэ ехэ гарза хэгдээ. Трактор, машинануудые заһабарилхадаа олон МТС-үүд мүнгэн зөөри үлүү ехээр гаргашална. МТС-үүдэй мүнөө хүрэтэр хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байһан гол шалтагаанууддай нэгэниинь юуб гэхэдэ, механизаторнуудай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар табигдаһан байна, олонхи МТС-үүдтэ партийно-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Бичурын, Торийн, Заиграйн ба бусад аймагуудай МТС-үүдэй тракторна бригадын бригадирнуудай, тракторристнуудай дунда коммунистнууд тон үсөөн. Партийна эхин организацинууд, партиин айкомууд хүдөө ажахыдахи энэ шиидхэбэрилхэ участогуудта үсөөн коммунистнуудые табина, ажалда шалгарһан, партиин ба үгүүдэй хэрэгтэ үнэн сэхэ, түрүү хүнүүдые партиин гэшүүн болгожо абаха хүдэлмэри һулаар ябуулагдана гэжэ нүхэр Дубровский хэлээд, МТС-үүдэй хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэмжээнүүд тухай онсолон тэмдэглэбэ.

МТС-эй хүдэлмэриие һайжаруулха талаар юу хэжэ байһан тухайгаа Тарбагатайн МТС-эй директор нүхэр **Добриков** хэлэбэ.

Түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо хүдөө ажахын түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдаһан байна, — гэжэ Ново-Брянска МТС-эй главна агроном нүхэр **Метляев** хэлэнэ.—Энэ тогтоол соо хүдөө ажахын новаторнуудай ухаалан зохёохы хүдэлмэриие ударидан хүтэлбэрилхые хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эрдэмэ. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хадаа түрүүшүүлые хүмүүжүүлхэ ба ударидаха уялгатай. Тиигэжэ түрүү дүршэлые ба наукын туйлалтануудые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ёһотой.

— Бүхы наһанайнгаа ажалябуулгые өөрынгөө дуратай хэрэгтэ зорюулһан агроном хүнһи, тиин сентябрьска Пленумэй тогтоолые үнэн зүрхэнһөө һайшаанаб. Энэ тогтоолой ёһоор би хүдөө ажахын үйлэдбэридэ сэхэ хүдэлмэрилхэ эрхэ золтой болобоб. Энээнһээ ураша хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй өөһэдынгөө хүдэлмэридэ ябуулагдадаггүй байгаа. Одоол мүнөө мэргэжэлтэд хүдөө ажахые улам түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы шадабаряа зорюулжа болоно.

—Манай эндэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл тон мууса дэлгэрүүлэгдэнэ,—гэжэ нүхэр Метляев саашань хэлэнэ,—манай республика дотор хүдөө ажахыда үнэхөөрөө ехэ юумэ хэһэн суута хүнүүд олон. Жэшээнь, Серапион Кириллович Киселёв 13 жэлэй турша соо ороohото культуранудай рекордно ургаса ходоодоо абажа ябана. Теэд нүхэр Киселёвой метод хэрэглэгдэд тон үсөөхэн байна. Мүн Лукерия Прохоровна Шурыгина хартаабхын рекордно ургаса абадаг новатор болоһоор үнинэй. Теэд нүхэр Шурыгинагай метод мүн мууса дэлгэрүүлэгдэнэ. Республикын суута луговод Андрей Иннокентьевич Батышев мүн олон жэлэй турша соо үбһэ ногооной баян ургаса абана. Теэд нүхэр Батышевай метод халан абагшад һаһал үсөөн.

Бурят-Монголой малажалай туршалгын станциин директор нүхэр **Титов** энэ асуудалаар үгэ хэлээ. Наукын ба түрүү дүршэлэй колхозно үйлэдбэридэ мууса дэлгэрүүлэгдэжэ байһан тухай нүхэр Титов тэмдэглэбэ. Энээндэ хүдөө ажахын пропагандын управлени зэмэтэй байна. Юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын, илангаяа малажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые муугаар согсоллог, научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрине һайжаруулха тула хэмжээ абадаггүй байха юм.

Экономическа наукануудай кандидат нүхэр **Малахинов** энэ асуудалаар үгэ хэлээ.

Хүдөө ажахые тодорхойгоор хүтэлбэрилхэ

Бурят-Монголой АССР-эй Министрүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр **Цыремпилон** хэлэһэн үгэ соогоо, хүдөө ажахые аймагуудай, сомоной болон сельсэ Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй халирхайгаар, үсөөн багатайгаар хүтэлбэрилжэ байһание тэмдэглэбэ. Илангаяа Зэдын, Торийн, Хоринн ба Сэлэнгын аймгүйсэдкомууд захиргаанай дээдын газарнуудһаа ямаршьеб заабаринуудые хүлеэгээд лэ, харин партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бодотоор дүүргэтэ болгохын тулада өөдтэй юумэ хэнэгүй. Сэлэнгын ба Хоринн аймгүйсэдкомууд үргэн хоохон зүблөө, суганануудые үнгэргэжэ сагаа баранаа. Зэдын, Торийн, Закаменай ба бусад зарим аймгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр хүдөө ажахын экономикые гүнзэгыгөөр шудалнагүй, хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэдээ депутадууд, мэргэжэлтэд ба хүдөөгэй бусад эдэбхитэдтэ түшэглэнэгүй. Тиимэһээ эдэ аймгүйсэдкомууд хүдөө ажахые муугаар хүтэлбэрилнэ. ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые ерэхэ жэлдэ амжалтатайгаар дүүргэхэ уридшалһан условии хадаа Октябрийн революциин 36-дахи жэлэй ойн хүрэтэр үнгэргэгдэхэ урдахи уялганууды сүм дүүргэхэ, малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ, соломо болон михинные гүйсэд сугуулжа һүрилхэ хэрэг болоно гэжэ хэлээд, үгэеэ тэрэ дүүргэбэ.

— Республикадамнай агрономическа оложэнгын зооветеринарна институт, хүдөө ажахын хоёр техникум, колхозуудай түрүүлэгшэнэрые бэлдэхэ хүдөө ажахын дунда һургуули, гурбан механизаторска һургуулинууд хүдэлмэрилжэ байдаг. Һэрбээ эдэ һургуулинуудта нютагуудай партийна болон советскэ органууд партийна ба колхозно байгуулагда бэеэ үгэнги, үнэн сэхэ патриодуудые шэлэн эльгээдэг байгаа һаань, хэрэгтэй мэргэжэлтэдээр республикыемнай тэдэнэр дүүрэн хангажа шадаха байна, —гэжэ БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министр нүхэр **Лесик** үгэеэ эхилбэ. — Социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ арад зоноой хэрэглээлэй зүйлнүүдые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилхэ гэһэн хүндэтэ хэрэгтэ хабаадалсахаа 200 гаран урдын трактористэ ба комбайнернууд, инженер-механигууд, агрономууд болон зоотехнигууд мэдүүлгэ үгөө. Тэдэнэй зариманиинь МТС-үүдтэ эльгээгдээ,—гэжэ Лесик мэдүүлбэ.

Колхозуудта шиидхэхы хүсэн болохо алдарта колхозниггуудай дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха, хүтэлбэрилхы ажалда тэдэниие зоримоогоор дэбжүүлхэ шухала байһание нүхэр Лесик һануулба.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулхын шухала байһан тухайда БМАССР-эй Министрүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Зонхоев**, КПСС-эй Закаменай айкомой секретарь нүхэр **Биртанов** хэлэбэ.

Партийно-политическэ хүдэлмэри—амжалтануудаймнай үндэһэ һуури мүн

Партийна эхин организацинуудай суглаанууд, колхознигуудай хамтын суглаанууд дээрэ партиин ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, энэ тогтоолоор хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ бодото хэмжээ-ябуулганууды абажа байһан хэдий хаһаа пленумдэ үгэ хэлэгшэдэй олонхинь мэдүүлбэ. Тиихэтэй хамта, энэ хэрэгтэ бии байһан дутагдалнуудые тэдэнэр элирүүлэн шүүмжэлһэн байна. —КПСС-эй Бурят-Монголой обком хадаа өөрынгөө ударидалгын стилиие шэнжэлэн үзэхэ зэргэтэй. Хүдөө ажахые мэдэхэтэй, мэдэхэтэй түлөөлэгшэдые партиин обком аймагуудта олоор эльгээдэг. Обкомһоо ерэһэн инструкторнууд ба бусадшье зарим нүхэд аймагай эдэбхитэдэй дунда элидхэл үсөөн хэдэг. Обкомой инструкторнуудай үүргые дээшэлүүлхэ шухала,—гэжэ КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр **Гылыков** шүүмжэлбэ. ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые дүүргэлтэ болгон хүдөөдэ партийно-политическэ хүдэлмэрине һайжаруулха талаар партиин Кяхтын айкомой юу хэжэ байһан тухайгаа нүхэр Гылыков саашань хэлэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые үргэн ниитэ хүн зондо тайлбарилан ойлгуулжа, коммунистнууд болон комсомолецуудые малажалда ба МТС-тэ хүдэлмэрилхөөр ябуулжа байһан тухайда партиин Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Будаев**, партиин Хоринн айкомой секретарь нүхэр **Санжиев**, КПСС-эй Улан-Удын горкомой секретарь нүхэр **Лисюткин** гэгшэд хэлэбэд.

Хамта дээрэ пленумдэ гуша гаран хүн үгэ хэлээ. Үгэ хэлэлгын һүүлээр пленум болбол КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй шиидхэбэрине бэелүүлхэ дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаһан байна.

Советскэ сэрэгэй корабльнууд Констанца гэжэ румынска портдо хани барисаанай ёһоор айлшалжа ерэбэ

КОНСТАНЦА, октябриин 17. (ТАСС). Вице-адмирал В. А. Пархоменкын командовани доро советскэ сэрэгэй корабльнуудай отряд румынска правительствын уряалаар хани барисаанай ёһоор айлшалан Констанца портдо ерэбэ. Румынска далайн-сэрэгэй флодой эскадренна хоёр миноносец Констанцада корабльнуудай отрядай дүтэлэн ерэхэдэнь угтаба. 21 буудалгаар нацануудай салют хоёр талаһаа хэһэнэй һүүлээр, корабльнууд Констанцын гадаадын рейд дээрэ зогсобо.

Ерэмсээрээ бүлэг офицернүүдтэй хамтадаа вице-адмирал В. А. Пархоменко Румынска далайн-сэрэгэй флодой командалагшатай, удаа тээнь Констанца городой нютагай засагаархидтай уулзаба.

Манай корабльнуудай ерэһэнтэй дашарамдуулан город һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэбэ. Байшангууд дээрэ советскэ ба румынска тугууд мандуулагдаба. Советскэ моряагуудые амаршалһан транспарантнууд эли газарнуудта хадагдаа.

Октябриин 16-да Румынска далайн-сэрэгэй флодой командалагша бүлэг офицернүүдтэй хамтадаа харюугай ёһоор айлшалан манай корабльнуудта ерэбэ. Тэрэл үдэртөө нютагай городской засагаархидай түлөөлэгшэд манай морягуудтай ерэжэ уулзаба. Айлшадай хүндэлэлдэ корабльнуудай нэгэн дээрэ обед хэгдэжэ, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Констанцада советскэ морягууд городой ажалшадта самодеятельностиин концерт табиба. Румынска армиин дуунай ба пляскын ансамбль крейсерэй борт дээрэ манай морягуудта концерт харуулба.

Октябриин 16-да советскэ морягуудай делегаци Румыниие фашистска булимтарагшадһаа сүлөөлхын түлөө байлдаануудта наһа бараһан советскэ сэрэгшэдэй хүүрнүүд дээрэ Констанцада веногуудые табиба. Веногуудые табиха үедэ митинг боложо, тэрээн дээрэ городой 10 мянга шахуу ажалшад, Румынска далайн-сэрэгэй флодой командовани ба нютагай засагай түлөөлэгшэд байлсаба.

Констанцада манай морягуудай ерэлгэнь советскэ ба румынска арадуудай хоорондохи хани барисаанай эли тодо гэршэ болоо. Советскэ морягууд Румынида хэдэн үдэр байха юм.

Советскэ сэрэгэй морягууд Варшавада ошоод байна

ВАРШАВА, октябриин 17. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский Варшава ерэһэн советскэ сэрэгэй морягуудай хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ. Уулзалга дээрэ Гүрэнэй соведэй тэшүүд, Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, правительствын гэшүүд, Польско арадай армиин генералнууд, ажалай түрүүшүүл, мүн СССР-һээ Польшодо байгаа посол Г. М. Попов байлсаба.

Уулзалга халуун хани барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

Швейцаридахи уласхоорондын шатарай турнир дээрэ

ЦЮРИХ, (ТАСС). 25-дахи турай дүүрээгүй партинуудые уласхоорондын шатарай турнир дээрэ наадажа дүүргэбэ.

Штальберг Найдорфдо шүүгдээ. Болеславский Тайманов хоёр тэнсэбэ.

Наадагдаһан 23 партиһаа 15,5 очко абаһан Смыслов 25 турай һүүлээр түрүүлжэ ябана. Решевский 24-һөө 14 очкотой, Бронштейн 24-һөө 13,5, Керес 23-һаа 13 очкотой болобо. Турнирай эсэс хүрэтэр 5 тур үлэбэ.

Удаадахи 26-дахи тур октябриин 17-до болоо. Тэрээндэ Авербах — Эйве, Петросян — Штальберг, Найдорф—Болеславский, Тайманов—Котов, Глигорич—Геллер гэгшэд наадаад, партинь хойшолуулагдаа. Бронштейн—Смыслов, Решевский—Керес гэгшэд тэнсэбэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгресс

Октябриин 16-най үдэшын заседани

ВЕНА, октябриин 16. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Үдэшын заседани дээрэ Гутьеррес (Гватемала) түрүүлэгшээр байба. Тэрэ хадаа Нигериин ажалшадай түлөөлэгшэ Мамани Абдула гэгшэдэ үгэ үгэбэ. Абдула хадаа тус ороной хүдэлмэришэдэй ажабайдалай условинуудые харуулба. Колониальна бусад оронуудтал адляар, Нигериин эзэд колониальна администрациин дэмжэлгээр хүдэлмэришэдэй бирагүй бага салин хүлһые саг үргэлжэ хорооно. Налогууд урһана, үргэн хэрэглэлэй товарнуудай сэнгүүд хүндэрнэ. Промышленностьда, транспорт дээрэ, худалдаа наймаанда расова доромжолго хэгдэнэ. Ехэ дүй дүршэлтэй африканска албахаагшад һаяхан Нигеридэ ерэһэн сагаан шарайтанһаа хоёр дахин бага салин хүлһэ абадаг байна. 2 миллион хүн зондо оройдоол 2 больница байдаг юм.

Хашалта мүрдэлгэ хэтдэжэ байбашье, Нигериин ажалшад ажабайдалаа һайжаруулхын түлөө, колониальна дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэнэ.

Мексикын ажалшадай конфедерацида ородог хэдэн профсоюзуудай делегат, хүдэлмэришэ-металлург Камило Чавес үгэ хэлэбэ.

Камило Чавес профсоюзуудай жиирэй гэшүүдэй ба Мексикын хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй хамтын тэмсэл тухай, тэмсэлэй нэгэдэлэй зам дээрэхи түрүүшын амжалта ехэтэ алхамууд тухай хэлэбэ.

Мексикын хүдэлмэришэн-таряашанай Бүгэдэниитын союзай уласхоорондын асуудалнуудые эрхилһэн секретарь Антонио Гарсиа Морено хадаа Мексикын делегаци ВФП-гэй түрүүлэгшэ ди Витториогой элидхэлые ба тэрээн соо хараалагдаһан профсоюзуудай тэмсэлэй стратегическэ болон тактическа гол хараа шугамые бүрин һайшаана гэжэ мэдүүлбэ.

Гондурасай бананова плантацинуудай хүдэлмэришэдэй делегат Альфредо Сандовал энэ ороной хүдэлмэришэн анги демократическа ба профсоюзна эрхэнүүдээ хаһагданхай, саг үргэлжэ хашагдана тэжэ хэлэбэ.

Манай орондо хүдэлмэришэн анги тэсэхын аргагүй үлэсхэлэнгэй, үгырэн хооһоролгын ба дарлалтын условидо ажаһууна гэжэ Сандовал хэлэнэ. Хүдэлмэришэдэй 60 процентнь элдэб үбшэнүүдһээ боложо үхэнэ.

Кувейтын ажалшадай түлөөлэгшэ Ашраф Камель хүдэлмэришэдые англо-американска нефтяной компанинуудай зэрлиг шангаар дарладаг тухай хэлэбэ. Тус компанинууд энэ орон дотор бүрин эзэдынь болонхой.

Хүдэлмэришэдэй абадаг салин хүлһэниинь хара хилээмэ ба уһа худалдан абахадань арай гэжэ хүрэнэ. Парусна суднануудай хүдэлмэришэд 3 һарын турша дотор хүдэлмэрилөөд, жэлэй бусад сагтань хүдэлмэригүй байдаг юм.

Хүндэтэ нүхэд!—гэжэ Камель түгэсхэлдөө хэлэбэ.—Һая байгуулагдаһан профсоюзуудай учредительнэ комитет профсоюзна энэ агуу ехэ конгресс дээрэ тэрэниие түлөөлхэ ба профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн алдарта конгрессэй составта тэрэниие абаха тухай гуйха гэжэ намда даалгаба.

ВЕНА, октябриин 17. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессэй үсэгэлдэр үдэшын заседаниин эсэстэ үгэ хэлэхэ зуураа, Коста-Рикын ажалшадай бүгэдэниитын конфедерациин генеральна секретарь Комсало Степа Кантильо гэгшэ Коста-Рикэдэ 245 томо помещигүүд 1225 мянган мензанас газар эдлэнэ, тиихэдэ 12 мянган жэжэ таряашад оройдоо 24 мянган мензанас газартай юм гэжэ тэмдэглэбэ.

1953 оной мартда Коста-Рикын ажалшадай бүгэдэниитын конфедераци байгуулагдажа, тэрээндэ дулдыданги бэшэ профсоюзууд оробо. Угаа ехэ бэрхэшээлэй ба хашалта мүрдэлгын оршон байдалда бидэнэр профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэбди.

Горнягуудай профсоюзуудай уласхоорондын нэгэдэлэй (ВФП-гэй үйлэдбэриин таһаг) түрүүлэгшэ Анри Тюрель гэгшэдэ үгэ үгтэбэ. Тэрэ хадаа өөрынгөө эрхэнүүдые хамгаалхын түлөө, ажалай ба ажабайдалай условинуудай муудалгада эсэргүү горнягуудай тэмсэл тухай хөөрэбэ. Капиталистическэ олохон оронуудта ажалые хамгаалалга тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Энээнһээ боложо, олон хүн гэнтын ушараар үхэнэ. 1949 онһоо хойшо эдэ оронуудай шахтануудта тэһэрэлгэ болохоло, 50 мянга гаран хүдэлмэришэд наһа бараһан байна.

Имагтал хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэл тэрэниие илалтада хүргэжэ болохо юм гэжэ Аргентинын профсоюзуудай түлөөлэгшэ Орасио Сота тэмдэглэбэ.

Бельгиин ажалшадай түлөөлэгшэ Ван Ден Бом бельгийскэ ажалшадай бүгэдэниитын федерациин ба христианска профсоюзуудай конфедерациин хархис хүтэлбэрилэгшэдэй хахалан бутаргаха ябуулгануудые элирүүлбэ. Тэдэнэр хүдэлмэригүйдэлгын ургалтада, социальна страховааниин талаар тэдхэмжые хороолгодо, ороннис агрессивнэ атлантическа блогой база болголгодо хүргэһэн политика дэмжэнэ.

Барилгашадай, модоной дархашуулай ба барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэришэдэй уласхоорондын нэгэдэлэй (ВФП-гэй үйлэдбэриин таһаг) генеральна секретарь Аарне Сааринен хадаа орон бүхэндэ амгалан барилгын түлөө тэмсэл промышленностиин эдэ һалбаринуудай хүдэлмэришэдтэ иллангаяа ехэ удхашанартай юм гэжэ тэмдэглэбэ.

Аргентинын профсоюзуудай делегат Висенте Марисчи гэгшэ ди Витториогой элидхэл соо хэлэгдэһэн заабаринуудые дэмжэжэ үгэ хэлээ. Аргентинын профсоюзууд хүдэлмэригүйдэлгэдэ эсэргүү тэмсэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Доошонь лараһан тусхай мэдээнүүдэй ёһоор, 1949 онһоо 1953 он хүрэтэр Аргентинэдэ хүдэлмэригүйшүүлэй тос 9 үлүүтэй дахин ургаба.

Октябриин 17-ной үглөөнэй заседани

ВЕНА, октябриин 17. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Ди Витториогой элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ мүнөө үглөөнэй заседани дээрэ үргэлжэлөө.

Түрүүлэгшээр байһан Нина Попова (СССР) Голландиин ажалшадай түлөөлэгшэ Вессель Хартог гэгшэдэ үгэ үгэбэ. Тэрэ хадаа Голландиин профсоюзна нэгэдэмэл центрын үмэнэһөө конгрессэй делегадуудые амаршалба. Голландска делегаци ажалшадай профсоюзна эрхэнүүдэй харти зохёохо тухай ди Витториогой дурадхалые дэмжэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Тэмсэлэй нэгэдэл хадаа эмхидхэлэй нэгэдэлдэ хүргэхэ юм, энэ талаар Индидэ зарим амжалтанууд туйлагдаа гэжэ Индиин ажалшадай түлөөлэгшэ Данге тэмдэглэбэ. Өөһэдынгөө интересүүдэй түлөө тэмсэхэ зуураа, хүдэлмэришэн анги ба профсоюзууд бүхы арадуудай интересүүдые хамгаалхын түлөө тэмсэнэ.

Конгресс дээрэ ажаглагша боложо байлсаһан английска түлөөлэгшэ Джек Лайден английска ажалшадай үмэнэһөө эльгээгдэһэн нүгөө ажаглагша Махониин үгые уншаба. Английска делегаци хадаа профсоюзуудай тусхай түлөөлэгшэнь бэшэ юм гэжэ Махониин үгэ соо хэлэгдэнэ. Манай предприятинуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад бидэниие һунгажа, конгресстэ эльгээгээ.

Дайнда бэлэдхэл, Англида американска эзэмдэгшэ сэрэгүүдые байралуулга хадаа английска ажалшадта ехэ гарза хохидол ушаруулна. Ажалшадай ажабайдалай хэмжээндэ ба социальна эрхэнүүдтэ добтолго орон дотор саг үргэлжэ хэгдэнэ.

Английн хүдэлмэришэн анги иимэ байдалтай эбсэжэ шадахагүй байна. Салин хүлһэ дээшэлүүлхын түлөө үргэн хүдэлөөн орон дотор дэлгэрнэ, тэрээндэ 6 миллион гаран хүдэлмэришэд хабаадана.

Зүүн зүгтэ худалдаа наймаа хэхэ ябадал Англиин экономикодо угаа ехэ удхашанартай юм гэжэ английска хүдэлмэришэд улам олооро ойлгожо эхилээ.

Великобританиин мүнөөнэй байдалда английска хүдэлмэришэд хадаа уласхоорондын профсоюзна нэгэдэлые ямар нэгэн ондоо ороной хүдэлмэришэдһөө үлүүгээр хүсэнэ.

Үглөөнэй заседани дээрэ Колумбиин ажалшадай дулдыданги бэшэ конфедерациин түлөөлэгшэ пастор Перес, Миланай ажалай палатын секретарь (Итали) Монтаньяно, Франциин ажалай Бүгэдэниитын конфедерациин түлөөлэгшэ Ле Кер, Женевын (Швейцари) металл буйлуулгын ба часай промышленностиин хүдэлмэришэдэй федерациин түлөөлэгшэ Ржагги, Канадын электригүүдэй нэгэдэмэл профсоюзай түрүүлэгшэ Джэксон гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Туниска асуудал тушаа профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессэй хандалга үглөөнэй заседани дээрэ абтаа. Тэрээн соогоо конгрессэй делегадууд Туниста Франциин правительствын ябуулжа байгаа хүсэ хэрэглэлгын политикые буруушааһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Венын ажалшадай демонстраци

ВЕНА, октябриин 17. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Мүнөөдэр профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессэй хүндэлэлдэ австрийска ажалшадай демонстраци Венэдэ болоо.

Улаан тугуудые ба транспарантнуудые бариһан демонстрантнуудай колоннонууд үдэрэй 3 часһаа эхилээд Венын үйлсэнүүдээр ябажа, Сталинай талмай тээшэ ошобо. Тэндэһээ демонстрантнууд парламентын байшан тээшэ шэглэн ябаа. Уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд ди Витторио, Н. М. Шверник, Лю Нин-и, Ломбардо Толедано, Германиин, Корейн, Вьетнамай, Чехословакиин, Венгриин, Индиин профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд, Латинска Америкын, Хара Африкын ба Дунда Востогой делегадууд эндэ трибуна дээрэһээ демонстрантнуудые амаршалба.

Венын Флоридсдорф, Штадлау, Медлинг гэжэ районуудай хүдэлмэришэдэй колоннонууд хойно хойноһоо ябажа үнгэрбэ. Металлистнууд, машина бүтээгшэд, түмэрзамшад, трамвайн хүдэлмэрилэгшэд ябана. Үхибүүдээ тэбэриһэн эхэнэрнүүд, хүгшэд ба залуушуул үнгэрнэ.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессто хабаадагшадта —бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэдтэ амаршалгын үгэнүүд демонстрантнуудай барижа ябаһан улаан бүдүүд дээрэ бэшээтэй байна. «Нэгэдэл, ажал, эб найрамдал!», «Салин хүлһэнһөө сэрэгэй налог абалгые болюулха!», «Залуушуулда хүдэлмэри үгэхэ!», «Юумэнэй сэнгүүдэй ургалтые зогсоогты!», «Сэрэгэй барилгые зогсоохо!», «Баруун ба Зүүн зүгэй хоорондо худалдаа наймаа хэхын түлөө!» гэһэн Австриин ажалшадай эрилтэнүүд транспарантнууд дээрэ бэшээтэй байна.

Тус демонстраци хоёр час үлүүтэй үргэлжэлөө. Тэрэ хадаа профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн III конгрессэй—нэгэдэлэй конгрессэй лозунгнуудые Венын ажалшадай дэмжэһэниие харуулба.

АВСТРИ ТУШАА СОЮЗНИЧЕСКА СОВЕДТЭ

ВЕНА, октябриин 17. (ТАСС). Австри тушаа Союзническа Соведэй ээлжээтэ заседани үсэгэлдэр болобо. Совет хадаа Австриин бүхы территори дээрэ сүлөөтэйгөөр ябаха эрхые гадаадын корреспондентнүүдтэ үгэхэ тухай гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэриие һайшааба. Энэ шиидхэбэритэй зохилдуулан, советскэ, американска, английска ба французска корреспондентнүүд бүхы Австри дотор сүлөөтэйгөөр ябахын тула саг үргэлжын пропускнуудые абаха байна. Мүнөө үедэ Союзническа Комиссиин сотруднигууд, мүн СССР-эй, США-гэй Англиин ба Франциин посольствонуудай сотруднигууд тиимэ пропускнуудтай юм.

Энэ шиидхэбэри тухай зохихо бэшэг Австриин канцлер Раабта эльгээгдээ.

Португалитай дипломатическа ба консульско харилсаануудые һэргээхэ гэжэ австрийска правительствода зүбшөөрһэн гүйсэдхэхэ комитедэй шиидхэбэриие Союзническа Совет тэрэшэлэн һайшааба.

Курумканай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз ниитын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө нилээд ехэ хүдэлмэри [...] байна. Сабшалангай газарые нэмээхын тулада энэ намартаа 30 гектар газ[...] бургааһа һөөгүүдые сэбэрлэжэ захалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактораар бургааһа хөбхолжо ябана.

А. Мантаевай фото.

Уранзохёолшодтой уулзалга болобо

Һаяхан Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоздо республикын уранзохёолшод ерэжэ, һургуулиин һурагшад болон колхозниг уудтай уулзалга хэбэ.

Колхозниг уудтай хэһэн тэдэнэрэй уулзалга иллангаяа һонирхолтойгоор үнгэрөө.

Бурят-Монголой литературын үндэһэ һуури табигша Хоца Намсараевич Намсараев уулзалгын эхилхэдэ колхозниг уудта хандажа үгэ хэлэхэдээ, партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой туйлай ехэ удхашанар тухай тэмдэглээд, энэ тогтоолые амжалтатайгаар бэелүүлхые колхозниг уудые уряалба.

—Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум уранзохёолшодой үмэнэ мүн лэ харюусалгатай зорилго табиһан байна, — гэжэ Хоца Намсараевич үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. — Хүдөө нютагуудта боложо байгаа туйлай ехэ хубилалтые зүбөөр харуулхын түлөө манай уранзохёолшод хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа байна.

Нүхэр Х. Намсараевай үгэ хэлэһэнэй һүүлээр Бурят-Монго[...] уранзохёолшодой Союзай пра[...]ниин түрүүлэгшэ нүхэр Ц. Га[...]нов үгэ хэлэхэ зуураа, республ[...] уранзохёолшодой хэжэ бо[...] хүдэлмэри тухай колхозниг[...] хөөрэжэ үгэбэ.

Үгэ хэлэлгэнэй һүүлээр ура[...]хёолшод Х. Намсараев, Ц. Га[...]нов, Д. Жалсараев, драмат[...] Н. Балдано гэгшэд өөһэдынгөө хёолнуудые уншажа үгөө.

Удаань колхозниг уудай үмэн[...] үгэ хэлэһэн колхозой түрүүл[...] нүхэр Д. Цыренжапов колхоз[...]гуудтай уулзахаяа ерэһэнэйнь т[...] уранзохёолшодто баяр хүргэ[...] партиин ЦК-гэй сентябрьска П[...]нумэй тогтоолые бодото дээр[...] бэелүүлхээр колхозниг уудай з[...] шиидэнги байһан тухай мэдүүлб[...]

Уулзалга дээрэ Оронгын дол[...]жэлэй һургуулиин һурагшад к[...]церт харуулба. Уранзохёолшод[...] хамта ерэлсэһэн РСФСР-эй габ[...]та артист А. Ильин аккорд[...] дээрэ бурят арадай хэдэ х[...] дуунуудые дуулажа, суглараагша[...] ехэтэ һонирхуулаа. **И. Бальдиро[...]**

Конструкторнууд пионернүүдтэ айлшал[...]

Улан-Удын Пионернүүдэй ордоной техническэ кружогойхид һаяхан вечер үнгэргэбэ. Энэ вечертэ хүүгэдэй уряалаар конструкторнууд — радиодо дурлагшад нүхэд Л. А. Пигарев, И. В. Амосов, А. В. Дмитриенко, А. П. Болотников ба бусад ерэһэн байна.

Вечер дээрэ пионернүүд—радиодо дурлагшад кружогтоо ямар юумэндэ һуралсадаг, мүнөө юу хэжэ байһан тухайгаа айлшадтаа хөөрэжэ үгөө.

Удаань айлшад ПВЗ-гэй инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, конструкторнууд—радиодо дурлагшад нүхэд Пигарев, Амосов гэг[...] ехэ һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэр[...] Тэдэнэр урдань эдир бага ябах[...] радиотехникээр һонирходог бай[...]наа, мүнөө сүлөөтэй сагтаа ра[...] конструкцяар элдэб юумэ [...] байһанаа хэлэбэ.

Мүн радиоинспекциин гла[...] инженер А. В. Дмитриенко «Ра[...]гой талаар манай орон дотор [...]лагдаһан шэнэ туйлалтанууд» [...]һэн темээр хөөрэлдөө үнгэргөө.

Вечерэй һүүлээр эдир кином[...]нигууд айлшадтаа кино харуу[...] байна.

М. Золотарев

Ном тараалга һайжаруулагдаа

Бурят-Монголой «Книготорг» эмхидхэлэй хүдэлмэриие үргэдхэһэнэй ашаар арад зоной дунда ном тарааха хэрэгые нилээд һайжаруулһан байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн 9 һарын туршада 6 миллионһоо үлүү түхэригэй номуудые худалдажа, жэлэйнгээ даалгабари 119 процент дүүргээ. Улан-Удын № 2 [...]газин (даагшань Л. В. Зим[...] Кабанскын аймагай магазин (д[...]шань А. И. Сахно), Кударын а[...]гай магазин (даагшань Б. Ш[...]лотова) ном тараалгын талаар [...]жалта туйлаа.

А. Чебак[...]

Тобшо һонинууд

Шэнэ радиоузел. Яруунын аймагай Поперечное тосхондо радиоузел баригдажа байна. Энэ узел Поперечное тосхоной, Усть-Эгэтэ, Эгэтэ ба Үльзытэ нютагуудай, мүн Эгэтын МТС-эй ажалшадые хангаха байна.

Магазинууд шэнээр нээгдэхэнь. Улан-Удэ городой заха талада ажаһуудаг зониие худалдаа наймаанай талаар һайнаар хангахын тула «Бурмонторг» Лазо гэжэ тосхондо холимол эд бараанай, [...]тарейкэдэ — дежурна магаз[...]дые шэнээр нээхэнь.

Туулайнуудые худалдан аб[...] «Заготжывсырьёгой» конторо [...]жэнгын аймагай колхозуудта [...]далдахаар 70 туулайнуудые [...]шаһан байна, Сталинай ба Мале[...]вой нэрэмжэтэ колхозууд туу[...] фермэ бии болгохо зорилгоор, [...]дэниие худалдан абаба.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой «Книготоргын» магазинууд шэнэ номуудые олоор худалдаанда гаргаба. Тэрэ тоодо:

Владимир Маяковский—Шэлэгдэмэл зохёолнууд. Хоёр том. 13 түхэриг 40 мүнгэтэ.

Н. Устинович—Рассказууд ба повестьнууд. 4 түхэриг 95 мүнгэтэ.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр капиталистическэ оронуудай экономико гэжэ сборник. 12 т[...]ригтэ.

Ветеринариин үндэһэ һуури. техническэ институдта үзэхэ [...] 11 түхэриг 65 мүнгэтэ.

Редакторай орл[...]
Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — **«Алеша Птицин вырабатывает характер»** (11 ба 12 ч. 30 м.), **«Корабли штурмуют бастионы»** (14, 16, 18, 20 ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — **«Малахов курган»** (11 ба 13 ч.), **«Ярость»** (15, 17, 19, 21 ба 23 ч.), киножурнал **«Восточная Сибирь»** № 36.

«ХРОНИКА» кинотеатрта — **[...]полка»** (11, 13, 15, 17 ба 22 ч. 30 м.), **«Адмирал Ушаков»** I серп (20 ч. 30 м.), **«Живой пример»** (18 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора— 7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00656.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.